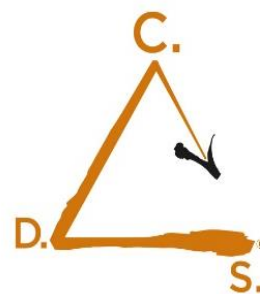

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2024 - 2030

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego,
D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch
30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85,
www.cds.krakow.pl; e-mail: cds@cds.krakow.pl

Spis treści

Wprowadzenie	5
I. Wnioski z diagnozy	7
I.1. Uwarunkowania społeczne	8
I.2. Uwarunkowania gospodarcze	11
I.3. Uwarunkowania przestrzenno - środowiskowe	14
I.4. Analiza SWOT.....	19
II. Wizja rozwoju Miasta Czeladź do 2030 roku.....	22
III. Obszary strategicznego rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030.....	24
IV. Plany działań dla obszarów strategicznego rozwoju Miasta Czeladź: cele i kierunki działań.....	25
IV.1. Plan działań dla obszaru SPOŁECZNEGO.....	27
IV.2. Plan działań dla obszaru GOSPODARCZEGO	30
IV.3. Plan działań dla obszaru PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWEGO	32
V. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).....	37
V.1. OSI określone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” ...	37
V.2. OSI określone w Strategii Rozwoju Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r.....	41
V.3. Obszar Strategicznej Interwencji w Mieście Czeladź.....	42
OSI: Kopalnia Saturn	42
VI. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Czeladź.....	47
VI.1. Wprowadzenie.....	47
VI.2. Uwarunkowania funkcjonalno - przestrzenne i środowiskowe.....	48
VI.3. Zalecenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej.....	52
Obszary polityki przestrzennej i kierunki rozwoju przestrzennego.....	53
Obszary ochrony konserwatorskiej.....	56
Aspekty środowiskowe.....	60
VII. System realizacji Strategii.....	66
VII.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań	66
VII.2. Zarządzanie realizacją Strategii	68
Standardy prowadzenia polityki rozwoju.....	68
Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii	70
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	71

VII.3. Monitoring i ewaluacja Strategii	73
Procedura monitorowania Strategii	73
Procedura aktualizacji Strategii.....	73
Ewaluacja ex-ante	74
VII.4. Zgodność Strategii z dokumentami wyższego rzędu.....	75
VII.5. Ramy finansowe i źródła finansowania	80
Spis tabel, rysunków i wykresów.....	82

Wprowadzenie

Proces opracowania Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024-2030 rozpoczęto w sierpniu 2023 r., a ramy prawne dla podjętych działań nadała uchwała nr LXXI/917/2023 Rady Miejskiej w Czeladzi w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024-2030.

Strategia Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024-2030 jest efektem wspólnej dyskusji podjętej przez reprezentantów różnych środowisk nad strategicznymi kierunkami rozwoju miasta na najbliższe lata. Przed uczestnikami prac strategicznych postawiono kluczowe pytania o priorytetowe obszary działań, które przyczynią się do rozwoju miasta i podniesienia jakości życia Czeladzian. Badania społeczne i warsztaty strategiczne zapewniły partycypacyjny aspekt opracowywania dokumentu. Niniejszy dokument Strategii pozwala porządkować i komunikować plany rozwojowe Miasta Czeladź, a jednocześnie stanowi praktyczny instrument zarządzania lokalnym rozwojem. W procesie strategicznym wykorzystano komplementarne metody analityczne, eksperckie i partycypacyjne. Przebieg prac nad Strategią przedstawia poniższy schemat.

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030

Zawartość Strategii uwzględnienia wymagania określone w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności w:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne

a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego. W dokumencie można wyróżnić 5 głównych części nawiązujących do przebiegu opracowania strategii.

Część diagnostyczna:

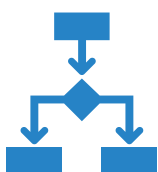

obejmuje rozdział I. Wnioski z diagnozy zawierający prezentację konkluzji z przeprowadzonej Diagnozy strategicznej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Czeladź, która została przygotowana w ramach prac nad Strategią.

Część strategiczna:

przedstawia wizję rozwoju Miasta Czeladź do 2030 roku wraz z opisem trzech podstawowych sfer strategicznego rozwoju miasta: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-środowiskowej (rozdziały II i III).

Część operacyjna:

zawiera plany działań dla Miasta Czeladź do 2030 r. W podziale na cele strategiczne, cele operacyjne oraz proponowane kierunki działań. Plany działań są przedstawione dla każdej z trzech sfer rozwoju miasta (rozdział IV).

Część przestrzenna:

Strategicznej Interwencji (OSI) z poziomu województwa oraz miasta, strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta oraz wytyczne w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście (rozdziały V i VI).

Część wdrożeniowa:

zawiera kluczowe kwestie dotyczące wdrażania założeń strategicznych oraz prowadzenia działań monitorujących wdrażanie strategii, w tym spójność z dokumentami wyższego rzędu oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (rozdział VII).

I. Wnioski z diagnozy

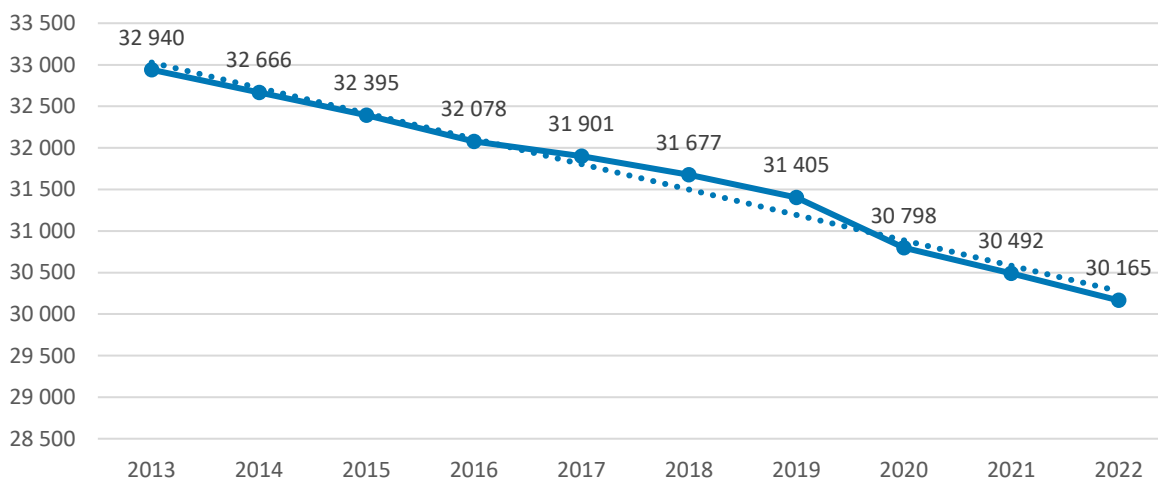
Rozdział prezentuje kluczowe dla strategicznego rozwoju Miasta Czeladź wnioski diagnostyczne w podziale na trzy części: uwarunkowania społeczne, gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe. Zaprezentowane niżej wnioski są syntezą informacji pozyskanych w oparciu o:

- **benchmarkingową analizę statystyczną**, która koncentrowała się na okresie od 2018 do 2022 roku, z wyjątkiem niektórych wskaźników określających sytuację demograficzną (gdzie dane były przedstawiane w perspektywie 10 lat – od 2013 do 2022 roku) oraz innych, pojedynczych przypadków, w których możliwe było wykorzystanie danych z 2023 roku. Dla celów porównawczych analiza statystyczna poza danymi dla miasta Czeladź objęła także wybrane jednostki benchmarkingowe (samorządy o zbliżonych uwarunkowaniach rozwojowych) takie jak Grodzisk Mazowiecki, Mikołów, Pruszcz Gdański oraz Świdnik. Głównym źródłem wykorzystanych w Diagnozie danych statystycznych były publicznie dostępne bazy danych, takie jak: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), dane publikowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, Ministerstwo Finansów, rejestr Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) czy Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ). Ponadto, wykorzystano także dane ilościowe i jakościowe zawarte w Raportach o stanie Miasta Czeladź za lata 2018-2022, sprawozdaniach z wykonania budżetu Miasta Czeladź, publikacji „Prognoza ludności na lata 2023-2060” Głównego Urzędu Statystycznego z 31 sierpnia 2023 oraz sprawozdaniach z programu współpracy Miasta Czeladź z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań publicznych;
- wyniki **badania ankietowego** prowadzonego przez Internet z wykorzystaniem ankiety CAWI (Computer Assisted Web Interview), które odbyło się w dniach 31 sierpnia – 30 września 2023 roku. W badaniu wzięło udział łącznie 343 ankietowanych;
- **sposprzeżenia i opinie** przedstawicieli Urzędu Miasta, jednostek miejskich, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na terenie Czeladzi wyrażone podczas dwóch spotkań diagnostycznych i dwóch warsztatów strategicznych.

I.1. Uwarunkowania społeczne

- **Czeladź jako miejsce do życia uzyskuje ocenę dobrą** - średnia ocen zadowolenia z życia w Czeladzi wyniosła w badaniu ankietowym 5,1 (przy skali 1 - bardzo niezadowolony do 7 - bardzo zadowolony).
- **Czeladź ustawicznie się wyludnia.** W okresie od 2013 do 2022 roku populacja miasta skurczyła się o 2 775 osób (tj.9%). Prognoza ludnościowa GUS do roku 2060 wskazuje na kontynuację trendu spadkowego - populacja powiatu będzińskiego ma skurczyć się w okresie 2022 - 2060 o 33 656 mieszkańców, co daje ok. 23-procentowy spadek.

Wykres 1. Liczba ludności miasta Czeladź w latach 2013-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

- Zmniejszająca się liczba ludności Czeladzi wynika przede wszystkim z **bardzo niskiego poziomu przyrostu naturalnego** (-11,15 w 2022 r. z utrzymującą się tendencją spadkową) oraz wzrastającego poziomu współczynnika obciążenia demograficznego wskazującego na **bardzo wysoką intensywność procesu starzenia się** populacji Czeladzi (przewyższającą średnie wyniki uzyskane przez powiat będziński i województwo śląskie). Szczególnej uwagi będą zatem wymagali seniorzy, których grupa stale wzrasta, a wśród niej rośnie także podgrupa osób w wieku zaawansowanym, wymagająca dodatkowych form wsparcia i opieki. Seniorzy to grupa niejednorodna – wyraźny jest podział na seniorów aktywnych (korzystających z szeregu zajęć dodatkowych / oferty dedykowanej seniorom) i seniorów nieaktywnych, wymagających innych form działań.

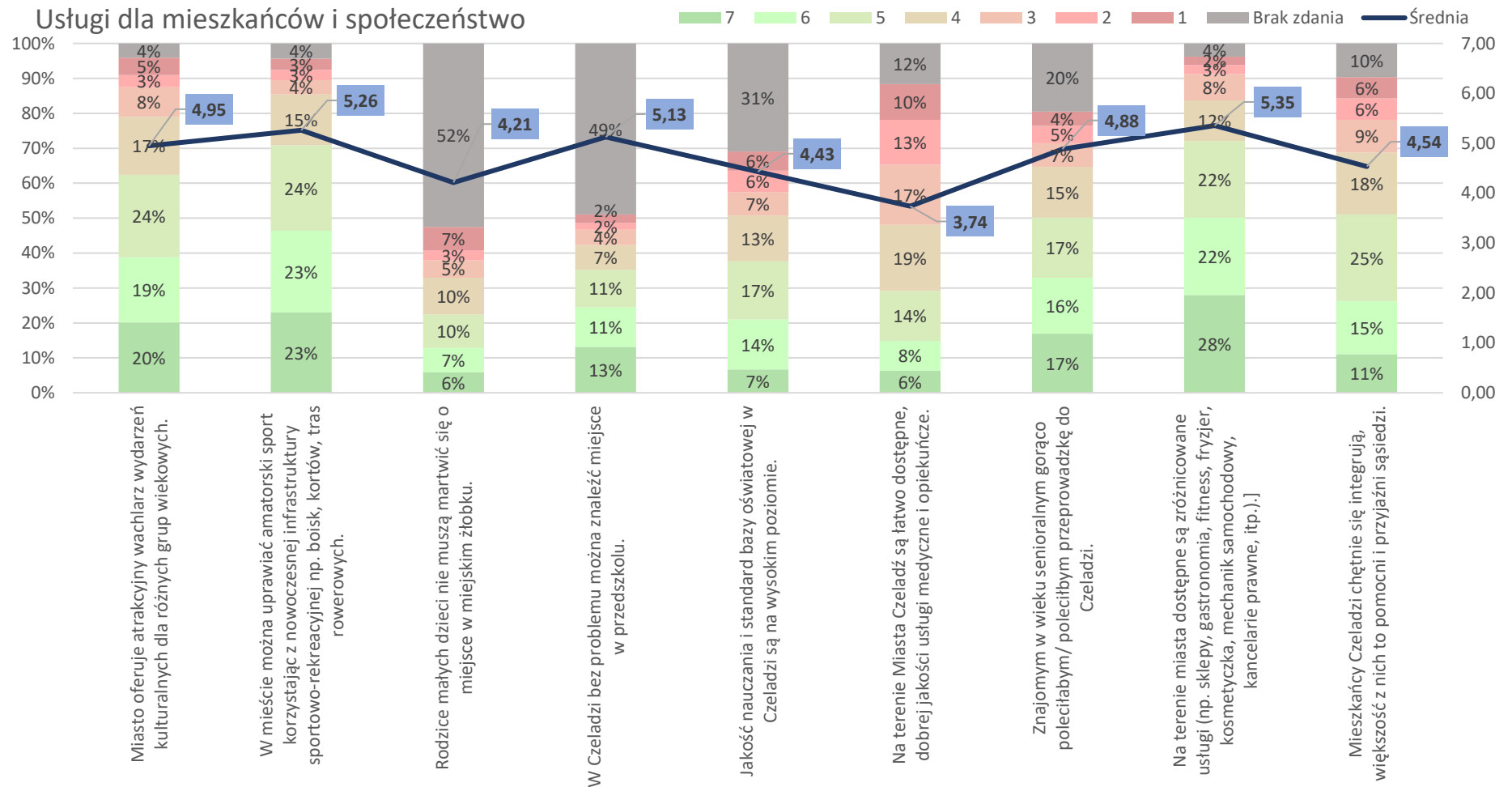
Tabela 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w mieście Czeladź oraz innych jednostkach porównawczych w latach 2018-2022

Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika zmian
ŚLĄSKIE	27,7	29,0	29,9	30,8	31,9	15,16%
Powiat będziński	30,7	32,1	33,3	34,4	35,6	15,96%
Czeladź	32,4	34,0	35,8	37,2	38,7	19,44%
Grodzisk Mazowiecki	23,7	24,3	24,0	24,2	24,8	4,64%
Mikołów	26,3	27,3	28,1	28,6	29,7	12,93%
Pruszcz Gdański	22,2	23,2	23,1	23,7	24,7	11,26%
Świdnik	31,6	33,7	36,1	37,4	39,1	23,73%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

- Mieszkańcy Czeladzi, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym wyrażają w przeważającej grupie **pozytywne opinie na temat dostępności kultury, rekreacji i infrastruktury do amatorskiego uprawiania sportu** oraz możliwości realizacji podstawowych potrzeb w oparciu o bazę usług komercyjnych. Opinie są bardziej zróżnicowane, jeśli chodzi o poziom edukacji i dostęp do placówek żłobkowych. Szczególnie krytycznie mieszkańcy odnoszą się do poziomu i dostępności usług medycznych.
- Wyraźna w zakresie ofercie kultury jest potrzeba **poszerzenia propozycji dedykowanych młodzieży czy młodym dorosłym** oraz rozwoju oferty działań międzypokoleniowych. Eksperti lokalni dostrzegają trudność z dotarciem i **aktywizacją młodzieży** oraz brak miejsc spotkań atrakcyjnych i dostępnych dla młodzieży.
- **Średnie wyniki egzaminów ośmioklasistów** z lat 2019-2022 w przypadku języka polskiego i angielskiego nie odbiegają od średnich powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Kontynuacji działań rozwojowych wymaga natomiast matematyka, z której uzyskiwane w czeladzkich szkołach wyniki są w większości przypadków niższe od ww. średnich.
- **Skala sektora społecznego funkcjonującego w mieście jest bardzo niewielka**, podobnie jak dynamika zmian w tym zakresie. Potrzebne jest wzmacnianie partnerstwa i współpracy z III sektorem (a partnerstwo nie jest łatwe). Potencjałem do rozwoju jest także wolontariat.
- Wystandaryzowane wartości wydatków na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz dynamika ich zmian wskazują na mało korzystną sytuację Czeladzi na tle porównywanych jednostek. Czeladź charakteryzuje najniższa wartość wydatków na 1 mieszkańca za 2022 rok (41,64 zł) oraz najmniejszy wzrost dla okresu 2018-2022 (20,62%).

Wykres 2. Ocena jakości życia w obszarze społeczeństwo i usługi dla mieszkańców w opinii respondentów badania ankietowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI, N=343.

I.2. Uwarunkowania gospodarcze

- Respondenci badania CAWI pozytywnie ocenili aspekty, takie jak **możliwości biznesowe i wysoka jakość obsługi interesantów** Urzędu Miasta. Kwestia oceniana najniżej to atrakcyjność lokalnego rynku pracy, natomiast tematy w odniesieniu do których zdanie respondentów nie było konkluzywne to gotowość lokalnej społeczności do partycypacji w procesie zarządzania miastem oraz rozpoznanie uwarunkowań i możliwości zagospodarowania przestrzennego oraz inwestycyjnego.
- Dynamika zmian w zakresie sektora podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Czeladzi jest niewielka – w okresie 2018-2022 liczba podmiotów wzrosła o 10,38%, co stanowi wynik niższy niż większość porównywanych jednostek z wyjątkiem Świdnika i powiatu będzińskiego. Niezmiennie od 2018 roku Czeladź wykazywała najmniejszą liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców, charakteryzując się równocześnie największą dynamiką wzrostu. Wskazuje to na **rosnące zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej**, co perspektywicznie, przy utrzymaniu wysokiej dynamiki zmiany może wpłynąć na poprawę wskaźnika przedsiębiorczości w mieście.

Tabela 2. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (%) w latach 2018-2022 w mieście Czeladź oraz innych jednostkach porównawczych

Jednostka	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2018-2022
ŚLĄSKIE	1,96%	2,60%	3,15%	2,36%	10,45%
Powiat będziński	2,14%	2,83%	2,53%	2,41%	10,29%
Czeladź	2,57%	2,25%	2,78%	2,83%	10,38%
Grodzisk Mazowiecki	6,29%	4,99%	5,77%	5,97%	29,39%
Mikołów	3,94%	3,30%	4,12%	4,01%	19,44%
Pruszcz Gdański	3,97%	3,07%	5,32%	2,80%	17,76%
Świdnik	1,17%	2,31%	2,47%	1,78%	8,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

- **Zamożność mieszkańców** Czeladzi mierzona wpływami do budżetu miasta z podatku dochodowego od osób fizycznych **jest stosunkowo nieduża** i pojawia się wyzwanie dotyczące zachęcania ludzi do meldowania się i odprowadzania podatków w mieście. Wzrasta natomiast poziom dochodów z podatku CIT co może wskazywać na rozwój/dobłą kondycję lokalnego sektora gospodarczego.

- Miasto Czeladź charakteryzuje się korzystną sytuacją pod względem dostępności miejsc noclegowych oraz niską dostępnością (w trendzie spadkowym) obiektów gastronomicznych.
- Stopniowo poprawia się sytuacja w zakresie bezrobocia – liczba mieszkańców zarejestrowanych jako osoby bezrobotne stopniowo spada. W latach 2018 – 2022 populacja osób bezrobotnych zmalała o 33,37%, a osób długotrwale bezrobotnych aż o 51,19%.
- Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie będzińskim jest mniejsze od przeciętnego wynagrodzenia brutto dla województwa śląskiego oraz całego kraju o nieco ponad 1 tys. zł w obu przypadkach.

Tabela 3. Przeciętne wynagrodzenie brutto (zł) w powiecie będzińskim

Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika zmian
POLSKA	4 834,76	5 181,63	5 523,32	6 001,02	6 705,62	38,70%
ŚLĄSKIE	4 825,28	5 177,86	5 450,86	5 907,84	6 727,57	39,42%
Powiat będziński	4 066,61	4 360,09	4 643,65	5 088,35	5 671,96	39,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 3. Ocena jakości życia w obszarze gospodarka i zarządzanie miastem w opinii respondentów badania ankietowego

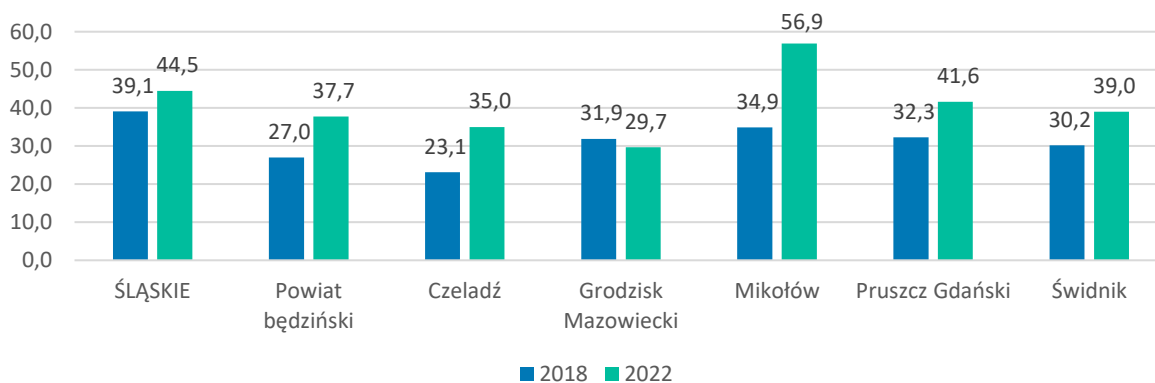

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI, N=343.

I.3. Uwarunkowania przestrzenno - środowiskowe

- Przeważająca część ankietowanych wydaje się być **zadowolona z estetyki miasta oraz dostępu do terenów zielonych**. Komunikacja publiczna, piesza, jak i rowerowa, również otrzymują pozytywne oceny, chociaż istnieją obszary do poprawy, zwłaszcza w zakresie oferty komunikacji miejskiej umożliwiającej rzadsze korzystanie z transportu indywidualnego. Za największy **problem** analizowanego obszaru ankietowani uznali **zanieczyszczenie powietrza** oraz wizualne zaśmiecenie przestrzeni miejskiej nadmiarem reklam.
- Dostępność infrastruktury komunalnej (wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa) w mieście jest na zadawalającym poziomie, problemy w tym zakresie związane są z **wiekami i awaryjnością istniejących systemów przesyłowych**. Istnieje konieczność głębokiej modernizacji sieci wod-kan, uporządkowania własności, przeprowadzenia audytu jakości i modernizacji lub zastąpienia sieci zakładowych dobrej jakości siecią miejską.
- Niedostatek związany z brakiem terenów leśnych na terenie miasta Czeladź rekompensuje udział **powierzchni terenów zieleni** w przestrzeni miejskiej, który w okresie 2018 - 2022 utrzymuje się na stałym, **bardzo dobrym poziomie 8,63%**. Ochrona terenów zielonych i dbałość o ich utrzymanie, zagospodarowanie jest jednym z najważniejszych dla mieszkańców działań.
- Czeladź wyróżnia się olbrzymim skokiem wartości wskaźnika **długości ścieżek rowerowych** w przeliczeniu na 100 km². W latach 2018-2022 jego wartość wzrosła w Czeladzi o 2806% i obecnie **zdecydowanie przekracza średnie dla powiatu będzińskiego i województwa śląskiego**. Rozwój komunikacji rowerowej na terenie miasta powinien obejmować przede wszystkim uzupełnianie połączeń pomiędzy poszczególnymi częściami Czeladzi (Piaski - Zarzecze - Bloki).
- Na przestrzeni lat 2018-2022 wartość wskaźnika udziału odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych z gospodarstw domowych wzrosła do poziomu 35%. Nadal jest to wynik niższy niż średnia powiatu i województwa. Istnieje **potrzeba rozwoju systemu gospodarowania odpadami** w mieście oraz prowadzenia działań z zakresu edukacji ekologicznej.

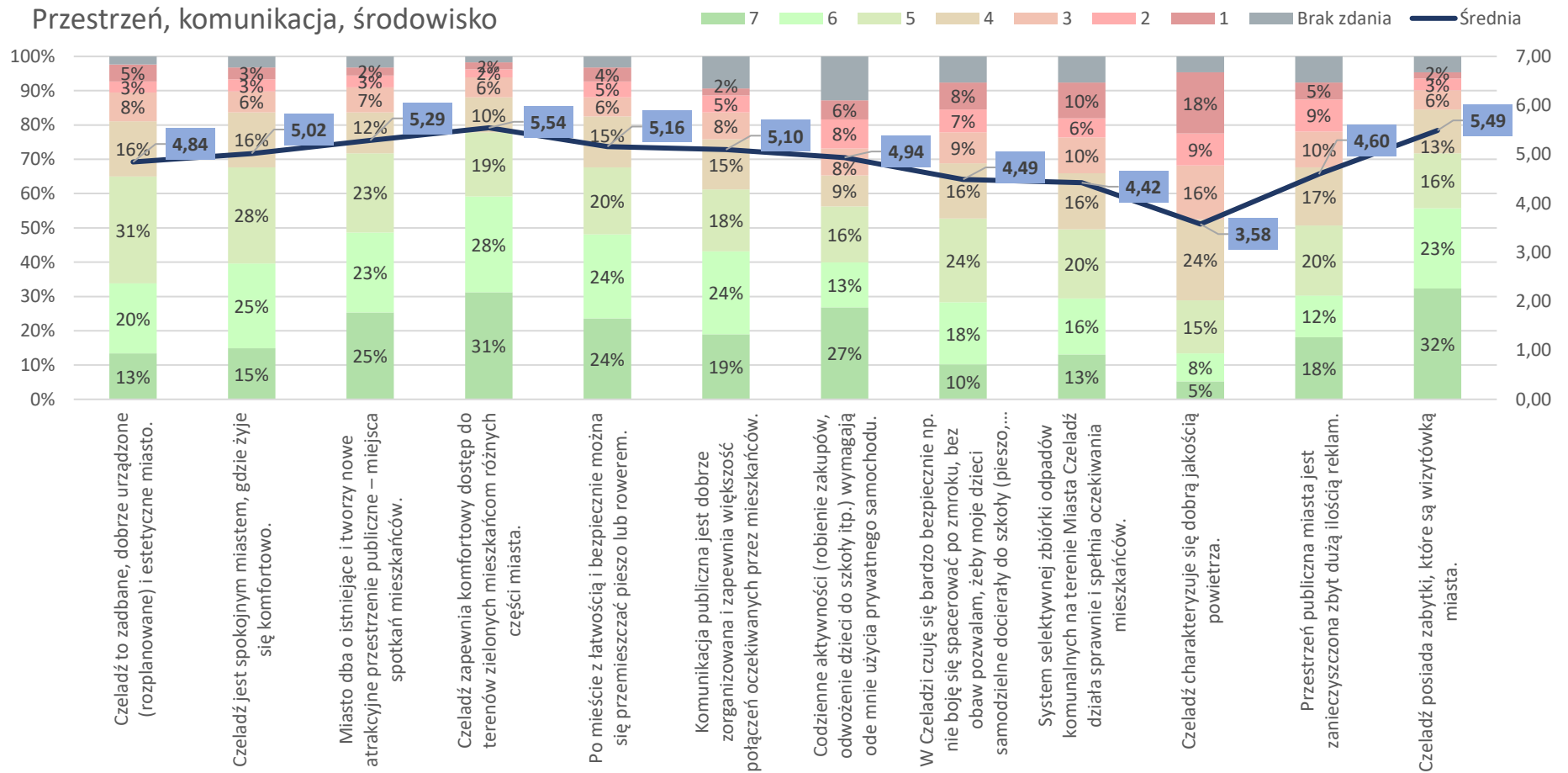
Wykres 4. Udział odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych w 2018 i 2022 roku (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

- Sytuacja w zakresie zanieczyszczeń powietrza uległa w Czeladzi istotnej poprawie na przestrzeni ostatnich 5 lat, niemniej nadal wymaga **kontynuacji działań z zakresu wymiany źródeł ogrzewania, termomodernizacji** czy szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Najwyższe średnioroczne stężenia notuje się dla PM_{2,5} oraz B(a)P, dużo korzystniej sytuacja wygląda w odniesieniu do PM₁₀. Problemem są również **uciążliwości zapachowe** występujące na pograniczu Katowic, Siemianowic Śląskich, Czeladzi i Sosnowca.
- Konieczne jest dalsze **likwidowanie barier architektonicznych** występujących w przestrzeni miasta (chodniki, toalety, budynki). Placówki publiczne UM spełniają standardy dostępności, ale już np. placówki edukacyjne nie – potrzebna jest systematyczna modernizacja tkanki obiektów użyteczności publicznej pod tym kątem.
- Tereny pokopalniane wymagają **kontynuacji działań rewitalizacyjnych** oraz wprowadzania nowych funkcji do obiektów modernizowanych.
- **Skala rozwoju oferty mieszkaniowej notowana dla Czeladzi jest najniższa** w grupie benchmarkingowej. Na 10 tys. mieszkańców w Czeladzi oddaje się rocznie między 10 a 30 mieszkań, podczas gdy w najbardziej dynamicznym pod tym kątem Pruszczu Gdańskim jest to między 93 a 175, w Grodzisku Mazowieckim 112 – 168, a w Mikołowie i Świdniku między 28 a 90. Dla zatrzymania lub odwrócenia trendów depopulacyjnych oraz poprawy wskaźnika obciążenia demograficznego konieczna jest weryfikacja lokalnej polityki mieszkaniowej i poprawa dostępności oferty mieszkaniowej w mieście.

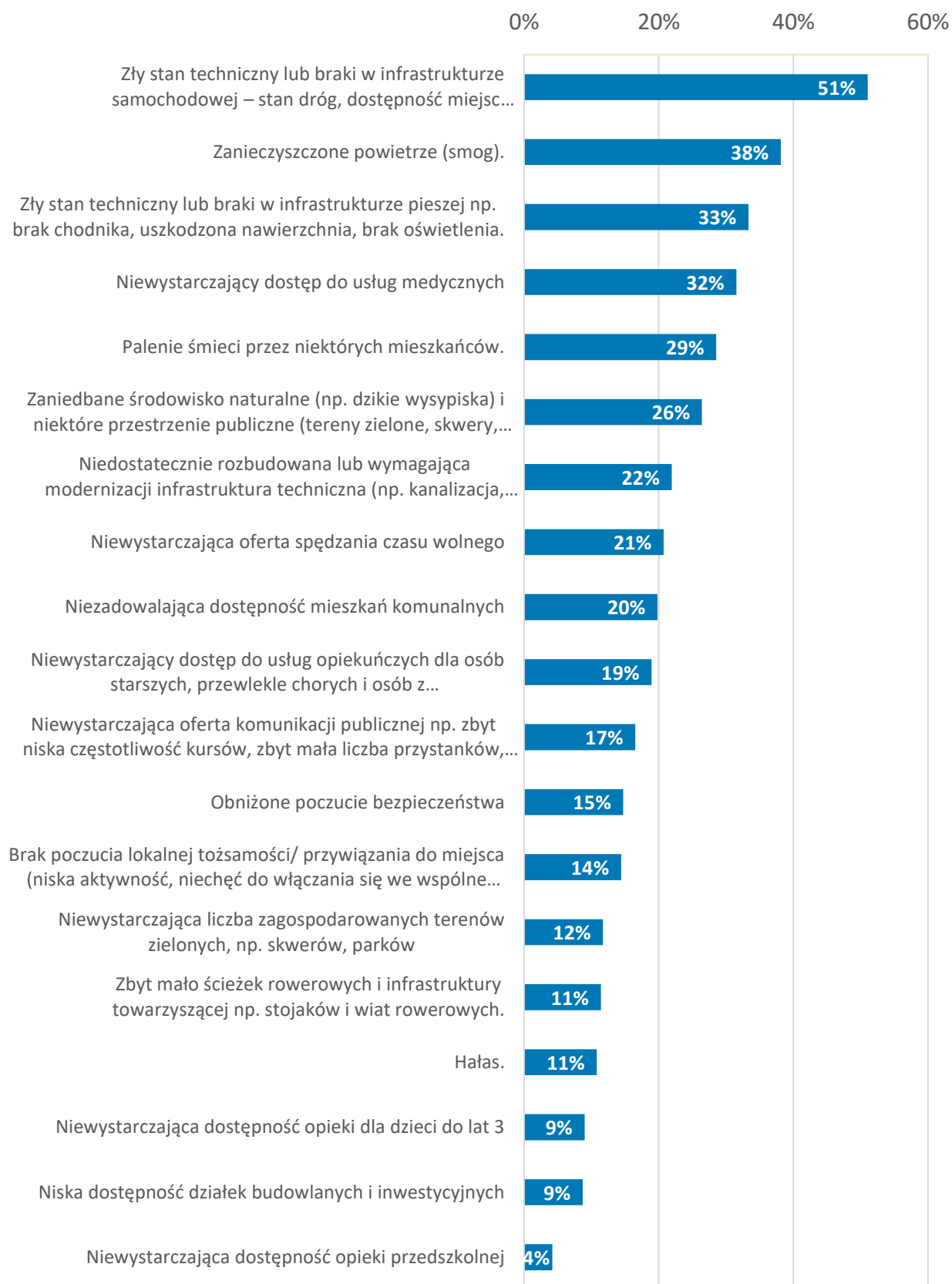
Wykres 5. Ocena jakości życia w obszarze przestrzeń, komunikacja i środowisko w opinii ankietowanych mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI, N=343.

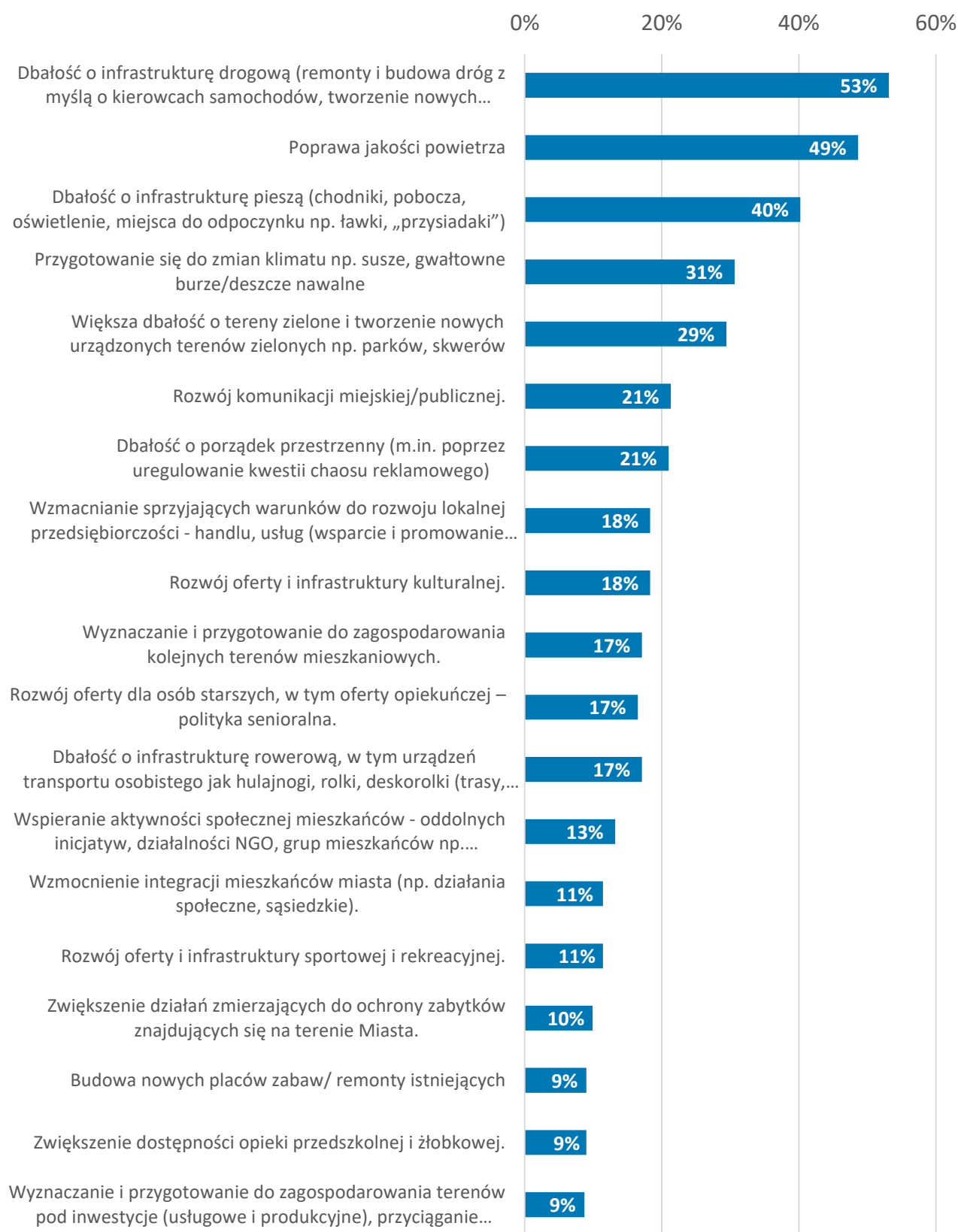

Wykres 6. Problemy dostrzegane w mieście Czeladź w opinii ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI, N=343.

Wykres 7. Priorytety rozwojowe Czeladzi w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI, N=343

I.4. Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Czeladź jako miejsce do życia uzyskuje ocenę dobrą - średnia ocen zadowolenia z życia w Czeladzi wyniosła w badaniu ankietowym 5,1 (przy skali 1 - bardzo niezadowolony do 7 - bardzo zadowolony). – Dobre położenie i skomunikowanie miasta, usytuowanie w centrum Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. – Wysoki poziom wyposażenia w infrastrukturę komunalną (wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa). – Zróżnicowana i wysoko oceniana przez mieszkańców oferta czasu wolnego i bogata baza instytucjonalna (kulturalna, rekreacyjna, sportowa). – Dobrej jakości infrastruktura i oferta edukacyjna miasta. – Rozbudowany i stale rozwijany system ścieżek rowerowych w mieście. – Dostępność terenów zielonych - wysoki udział powierzchni terenów zieleni w przestrzeni miejskiej, dostęp do terenów zieleni urządzonej (parków) w różnych częściach miasta. – Dobra dostępność miejsc noclegowych w mieście. – Potencjał usytuowanych w mieście Term Rzymskich i rewitalizowanych terenów Kopalni Saturn budujących atrakcyjną ofertę dla mieszkańców i przyjezdnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Czeladź ustawicznie się wyludnia. W okresie od 2013 do 2022 roku populacja miasta skurczyła się o 2 775 osób (tj.9%). – Średni wiek mieszkańców miasta znacząco wzrasta - rosnący poziom współczynnika obciążenia demograficznego wskazuje na bardzo wysoką intensywność procesu starzenia się populacji Czeladzi (przewyższającą średnie wyniki powiatu będzińskiego i województwa śląskiego). – Skala sektora społecznego funkcjonującego w mieście jest bardzo niewielka, podobnie jak dynamika zmian w tym zakresie – Wysoka awaryjność istniejących systemów przesyłowych wynikająca z ich wieku. – Niedostatecznie rozwinięta oferta mieszkaniowa. – Niska jakość powietrza. – Infrastruktura drogowa wymagająca modernizacji i rozbudowy. – Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie będzińskim jest mniejsze od przeciętnego wynagrodzenia brutto dla województwa śląskiego oraz całego kraju. – Niewielka dynamika zmian w zakresie sektora podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Czeladzi – w okresie 2018-2022 liczba podmiotów wzrosła o 10,38%.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Nowe priorytety w politykach UE: dostępność, inkluzywność, zmiany klimatu, transformacja energetyczna. - Migracja do Polski z Ukrainy i innych krajów – wzmocnienie rynku pracy nowymi pracownikami, ale brak wypracowanej polityki migracyjnej. - Suburbanizacja i trend slow life – poszukiwanie dobrego miejsca do życia z uwzględnieniem dostępu do zieleni, dobrego skomunikowania i bliskości usług. - Kredyt 2% - zwiększenie dostępności do zakupu własnego lokum. - Powszechna cyfryzacja – dotyczy nie tylko młodych osób, ale także seniorów. - Aplikacje ułatwiające życie – dowód osobisty, zdrowie, edukacja zdalna, itp. - Wzrost świadomości ekologicznej i trendu zero waste (ograniczenie produkcji śmieci). - Rosnąca aktywność ruchów społecznych, manifestowanie poglądów w przestrzeni publicznej. - Większa świadomość społeczna nt. własnego zdrowia i pożądanых działań prozdrowotnych (aktywność fizyczna, odżywianie, tryb życia). 	<ul style="list-style-type: none"> - Niż demograficzny - zmiana modelu rodziny na 2+1, spadek dzietności oraz starzenie się społeczeństwa, rosnąca grupa seniorów, wydłużanie się średniej długości życia. - Uszczuplanie zasobów finansowych samorządu / mniej środków własnych – dodawanie zadań / obowiązków (z poziomu krajowego) bez zapewnionego źródła finansowania. - Prywatyzacja usług publicznych – opieka zdrowotna, szkolnictwo –jako reakcja na spadek jakości usług publicznych. - Inflacja / wzrost cen, wzrost kosztów energii, wzrost kosztów nieruchomości i inwestycji. - Ubóstwo energetyczne / wykluczenie energetyczne, przekładające się także na anty środowiskowe postawy (palenie śmieci). - Osłabienie relacji międzyludzkich, bezpośrednich, spotkania „zdalne”, kontakty przez media społecznościowe, znaczący wpływ pandemii covid-19 na atomizację społeczeństwa itp. - Bańki medialne – życie w alternatywnych rzeczywistościach, w których każdy czuje się dobrze z adresowanym do niego przekazem. Odwrót od tradycyjnych mediów, szczególnie młodego pokolenia (tradycyjna tv). - Zmiany klimatu bezpośrednio zauważalne przez ludzi (nie tylko środowiska naukowe) – pogłębiająca się susza, ekstremalne zjawiska pogodowe, itp. - Rynek pracownika – brak pracowników, ograniczona możliwość

	wyboru pracownika, a z drugiej strony brak dopasowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.
--	--

II. Wizja rozwoju Miasta Czeladź do 2030 roku

Planując działania strategiczne służące szeroko rozumianemu rozwojowi danej instytucji, organizacji czy jednostki samorządu terytorialnego ważne jest, by na początku prac odpowiedzieć na podstawowe pytania: *Do czego dążymy? Co chcemy osiągnąć?* Postawione pytania są pytaniami o wizję rozumianą jako wyobrażenie przyszłości i pożądaney zmiany. Tym samym wizja to wyrażenie marzenia o mieście, to najogólniejszy cel, do którego będziemy starać się dążyć dający odpowiedź na takie pytania jak:

- Jakiego miasta chcemy?
- Jaka ma być Czeladź za parę lat?
- Jaka jest główna aspiracja rozwojowa dla tego miasta?
- Do czego należy dążyć?

Wizja zawiera opis celu/celów z perspektywy czasu, wskazuje aspiracje rozwojowe miasta i pokazuje do czego dążymy poprzez realizację założeń strategicznych. To realny do osiągnięcia i ambitny „pomysł na nasze miasto”, pomysł, jaki chcemy zrealizować w perspektywie roku 2030 dzięki wdrożeniu założeń strategicznych.

Wizja rozwoju Miasta Czeladź

Czeladź to miasto przyjazne i wygodne, przyciągające nowych mieszkańców dzięki dostępności szerokiej i zróżnicowanej oferty mieszkaniowej, dobrej jakości usług opiekuńczych (żłobki, przedszkola) i edukacyjnych (nowoczesne, dobrze wyposażone szkoły) oraz możliwości codziennego wypoczynku i rekreacji w zielonym, czystym otoczeniu. W Czeladzi można komfortowo mieszkać, uczyć się, pracować i odpoczywać.

Czeladź jest miastem bezpiecznym i nowoczesnym, które podejmuje działania na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego (w szczególności powietrza) oraz wykorzystania nowoczesnych technologii ograniczających zużycie energii, usprawniających komunikację z mieszkańcami i minimalizujących koszty utrzymania infrastruktury miejskiej.

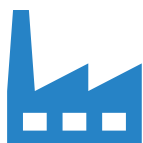
Miasto wyróżnia utrzymywana na wysokim poziomie zieleń (skwery, parki), czystość i estetyka przestrzeni oraz bogata oferta usług dedykowanych dla różnych grup mieszkańców. W Czeladzi wdrażane są działania mające na celu wzmocnienie i aktywizację młodzieży, podtrzymanie aktywności społecznej seniorów i włączanie

w życie społeczne osób o szczególnych potrzebach. Miasto działa na rzecz angażowania mieszkańców w sprawy lokalne, wzmacniając współodpowiedzialność za środowisko i przestrzeń oraz tworząc warunki do dyskusji na temat potrzeb i oczekiwań.

III. Obszary strategicznego rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 – 2030

Zaprogramowany w niniejszym dokumencie rozwój **obszaru społecznego** będzie koncentrować się na zagadnieniach związanych z zapewnieniem mieszkańcom Czeladzi dostępu do dobrej jakości, zróżnicowanych usług pozwalających na komfortowe zamieszkiwanie i możliwość realizacji indywidualnych potrzeb (edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych, opiekuńczych) na terenie miasta. Ważnym aspektem będzie w tym przypadku dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i młodych dorosłych, w stosunku do których niezbędne jest kreowanie nowych, interesujących pomysłów na wzmacnianie i rozwijanie ich aktywności. Dodatkowo, w ramach obszaru społecznego uwzględniono cele i kierunki stanowiące odpowiedź na wyzwania wynikające z intensywności zmian demograficznych w Czeladzi oraz chęć wzmacniania konkurencyjności miasta jako atrakcyjnego, zachęcającego do osiedlania się ośrodka Metropolii.

Gospodarczy obszar rozwoju Miasta Czeladź oparty będzie o działania mające na celu przede wszystkim wzmacnianie lokalnego sektora przedsiębiorstw i lokalnej przedsiębiorczości. Kierunki interwencji strategicznej zaplanowane w tym zakresie dotyczą zagadnień takich jak edukacja do przedsiębiorczości, tworzenie przestrzeni inkubowania i rozwijania pomysłów biznesowych czy promocja gospodarcza miasta oparta o walory i przewagi konkurencyjne Czeladzi.

Strategiczne zamierzenia rozwojowe w **obszarze przestrzenno-środowiskowym** stanowią odzwierciedlenie potrzeb mieszkańców (m.in. poprawa jakości powietrza, dostęp do terenów zielonych), problemów wynikających ze specyfiki miasta (poprawa jakości infrastruktury technicznej) oraz trendów zewnętrznych (rozwój gospodarki odpadami i działania stanowiące odpowiedź na zmiany klimatyczne). Obszar ten obejmuje szereg kwestii wysoce kosztownych (takich jak np. potrzeba uporządkowania gospodarki wodno – kanalizacyjnej miasta) oraz wymagających wdrożenia nowych rozwiązań (m.in. retencja wody, gospodarka odpadami). Są to, także na poziomie regionalnym, krajowym czy europejskim, jedne z najważniejszych wyzwań dla okresu wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Czeladź (2024-2030).

IV. Plany działań dla obszarów strategicznego rozwoju Miasta Czeladź: cele i kierunki działań

W ramach rozdziału przedstawiono plany działań dla każdego z trzech obszarów strategicznego rozwoju Czeladzi. Plan działania dla każdego z obszarów strategicznego rozwoju obejmuje trzy poziomy:

1. Poziom celów strategicznych (zwanymy inaczej celami kierunkowymi, odpowiadających na pytanie: *po co to robimy?*);
2. Poziom celów operacyjnych (wskazujących na sposoby realizacji – odpowiadających na pytanie: *jak to robimy?*);
3. Poziom kierunków działań (odpowiadających na pytanie: *co robimy?*).

W ramach poziomu kierunków działań ujęto propozycje przedsięwzięć, które Miasto planuje zrealizować w okresie obowiązywania niniejszej strategii, przy czym wdrożenie części spośród wskazanych działań zależne będzie od czynników zewnętrznych, takich jak m.in. dostępność funduszy.

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne określone dla poszczególnych obszarów strategicznego rozwoju Miasta Czeladź.

Obszar SPOŁECZNY	
Cel strategiczny S1 . Szeroka oferta usług i inicjatyw wzmacniających atrakcyjność Czeladzi, budujących klimat miasta, w którym dobrze się mieszka.	Cel operacyjny S1.1. Zapewnienie bogatej oferty czasu wolnego uwzględniającej potrzeby różnych grup wiekowych.
	Cel operacyjny S1.2. Wzmacnianie potencjału nowoczesnych placówek oświatowych i zróżnicowanej oferty edukacyjnej jako wyróżnika Czeladzi.
	Cel operacyjny S1.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej i obywatelskiej młodych mieszkańców miasta.
Cel strategiczny S2 . Nowoczesna, skuteczna polityka społeczna odpowiadająca na istniejące wyzwania i trendy demograficzne.	Cel operacyjny S2.1. Rozwój współpracy instytucjonalnej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w mieście.
	Cel operacyjny S2.2. Stałe wzmacnianie potencjału i aktywności czeladzkiego sektora pozarządowego.
	Cel operacyjny S2.3. Aktywizacja społeczna oraz rozwój usług opiekuńczych dla seniorów.
Obszar GOSPODARCZY	
Cel strategiczny G1 . Atrakcyjny lokalny rynek pracy oparty o dostępność oferty oraz infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacyjność.	Cel operacyjny G1.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców.
	Cel operacyjny G1.2. Kreowanie przestrzeni dla rozwoju gospodarki oraz wykorzystanie historii miasta i potencjału miejsc przyciągających turystów.
Cel strategiczny G2 . Efektywna współpraca z przedsiębiorcami oraz profesjonalna komunikacja i promocja miasta oparta na atutach Czeladzi.	Cel operacyjny G2.1. Promocja gospodarcza miasta i wykorzystanie lokalnych przewag konkurencyjnych w prowadzonych działaniach komunikacyjnych.
	Cel operacyjny G2.2. Zapewnienie wysokiej jakości obsługi mieszkańca i inwestora oraz rozwój współpracy międzysektorowej i ponadlokalnej.

Obszar PRZESTRZENNO - ŚRODOWISKOWY	
Cel strategiczny P1 . Wysoka jakość infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz nowoczesny system gospodarki odpadami.	Cel operacyjny P1.1. Uporządkowanie gospodarki wodno – kanalizacyjnej miasta.
	Cel operacyjny P1.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury pozwalającej na komfortowe poruszanie się po mieście.
	P1.3. Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami w Czeladzi.
Cel strategiczny P2 . Rozpoznawalna marka Czeladzi jako dobrego miejsca do życia – miasta przyjaznego i zielonego.	Cel operacyjny P2.1. Rozwój oferty dostępnych, atrakcyjnych terenów zielonych i rekreacyjnych.
	Cel operacyjny P2.2. Tworzenie komfortowego otoczenia miejskiego sprzyjającego wygodnemu zamieszkiwaniu.
Cel strategiczny P3 . Dobry stan miejskiego ekosystemu Czeladzi uwzględniający wyzwania wynikające ze zmian klimatycznych.	Cel operacyjny P3.1. Kontynuacja działań na rzecz poprawy jakości powietrza w mieście.
	Cel operacyjny P3.2. Wdrażanie rozwiązań wspierających adaptację do zmian klimatycznych i ograniczanie ich negatywnego wpływu na jakość zamieszkiwania.
	Cel operacyjny P3.3. Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców bazujące na roli indywidualnych postaw oraz znajomości czynników wpływających na stan środowiska.

Źródło: Opracowanie własne.

IV.1. Plan działań dla obszaru SPOŁECZNEGO

Cel strategiczny S1. Szeroka oferta usług i inicjatyw wzmacniających atrakcyjność Czeladzi, budujących klimat miasta, w którym dobrze się mieszka.

Cel operacyjny S1.1. Zapewnienie bogatej oferty czasu wolnego uwzględniającej potrzeby różnych grup wiekowych.

Kierunki działań:

- Tworzenie łączonej oferty kulturalnej i sportowej dla rodziców i dzieci (zajęcia dla dzieci prowadzone równoległe do zajęć dedykowanym rodzicom) – mocniejsze włączanie osób w średnim wieku w kulturę i sport.
- Planowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego we współpracy z młodymi mieszkańcami gminy – młodzież i młodzi dorośli (diagnoza, konsultacje, przestrzeń do realizacji indywidualnych pomysłów i zainteresowań).
- Realizacja cyklicznej oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci w formule Uniwersytetu Dziecięcego we współpracy z Akademią WSB.

Cel operacyjny S1.2. Wzmacnianie potencjału nowoczesnych placówek oświatowych i zróżnicowanej oferty edukacyjnej jako wyróżnika Czeladzi.

Kierunki działań:

- Utrzymanie wysokiej jakości oferty edukacyjnej poprzez wdrażanie innowacyjnych programów i metodyk nauczania dostosowanych do aktualnych wyzwań (np. edukacja projektowa, edukacja włączająca, efektywne wykorzystywanie nowych technologii w procesie edukacyjnym).
- Inwestycja w kadrę edukacyjną – program rozwoju kompetencji nauczycieli.
- Stałe doposażanie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- Tworzenie oferty edukacyjnej i rozwojowej dla dzieci i młodzieży w oparciu o współpracę międzysektorową instytucji publicznych i organizacji społecznych oraz intensyfikacja współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Czeladzi (promocja szkoły wśród uczniów szkół podstawowych, realizacja wspólnych projektów itp.).

Cel operacyjny S1.3. Tworzenie warunków dla wzrostu aktywności społecznej i obywatelskiej młodych mieszkańców miasta.

Kierunki działań:

- Stworzenie Młodzieżowej Rady Miasta (MRM).
- Cykliczne badania potrzeb młodych mieszkańców miasta oraz dostosowanie oferty do zmieniającego się zapotrzebowania.
- Programowanie i realizacja działań kulturalnych i edukacyjnych dopasowanych do potrzeb osób młodych (w tym zajęć bezpłatnych).
- Wspieranie rozwoju działań i akcji społecznych mających na celu empowerment młodego pokolenia.

- Tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego dla młodych w instytucjach publicznych (w tym wykorzystanie potencjału miejsc już zrewitalizowanych).

Cel strategiczny S2. Nowoczesna, skuteczna polityka społeczna odpowiadająca na istniejące wyzwania i trendy demograficzne.

Cel operacyjny S2.1. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w mieście.

Kierunki działań:

- Przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznościowych.
- Szersze wykorzystanie formuły wolontariatu na rzecz osób wymagających wsparcia oraz instytucji pomocowych.
- Partycypacyjne tworzenie diagnozy potrzeb i problemów wspólnie z osobami nimi dotkniętymi (np. opracowanie mapy barier infrastrukturalnych wspólnie z osobami z niepełnosprawnością ruchową).

Cel operacyjny S2.2. Stałe wzmacnianie potencjału i aktywności czeladzkiego sektora pozarządowego.

Kierunki działań:

- Zapewnienie przestrzeni możliwej do wykorzystania jako siedziby lokalnych NGO (możliwość przechowywania dokumentów itp.).
- Poszerzenie oferty działań doradczych dla organizacji pozarządowych z zakresu m.in. pozyskiwania środków zewnętrznych, prawa, finansów i zarządzania, w tym zarządzania projektami.
- Miejska Akademia Liderów - stworzenie bazy osób o różnych kompetencjach, którzy są chętni do współpracy w różnych dziedzinach.

Cel operacyjny S2.3. Aktywizacja społeczna oraz rozwój usług opiekuńczych dla seniorów.

Kierunki działań:

- Program wsparcia seniorów nieaktywnych („zamkniętych w domach”, nie korzystających z oferty społeczno - kulturalnej miasta) - dotarcie do tej grupy i wypracowanie systemu działań przeciwdziałających osamotnieniu.

- Prowadzenie działań wspierających dezinstytucjonalizację podstawowej pomocy osobom starszym - wdrażanie usług opartych na idei pomocy sąsiedzkiej.
- Wypracowanie polityki mieszkaniowej uwzględniającej potrzeby i ograniczenia rosnącej grupy seniorów np. program zamiany mieszkań, stworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego dla osób starszych.
- Realizacja programów edukacyjno - informacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przestępczości, której ofiarami padają seniorzy (np. oszustwa na wnuczka, policjanta itd.).

IV.2. Plan działań dla obszaru GOSPODARCZEGO

Cel strategiczny G1. Atrakcyjny lokalny rynek pracy oparty o dostępność oferty oraz infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacyjność.

Cel operacyjny G1.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców.

Kierunki działań:

- Edukacja do przedsiębiorczości od najmłodszych lat - włączenie do programu ostatnich lat szkół podstawowych dodatkowych działań z zakresu doradztwa i orientacji zawodowej przybliżających młodzieży lokalny rynek pracy (np. wizyty studyjne, case study, poznawanie lokalnych przedsiębiorstw i branż).
- Wzmacnianie konkurencyjności pracy w administracji publicznej - pozyskiwanie i zatrzymywanie specjalistów z wykorzystaniem mechanizmów motywacji pozapłacowych - m.in. bogatej oferty edukacyjno - rozwojowej, dodatkowych udogodnień (tj. np. badania profilaktyczne w czasie pracy) czy wprowadzenia dodatków np. za onboarding (wprowadzanie nowych pracowników) czy mentoring pracowniczy.

Cel operacyjny G1.2. Kreowanie przestrzeni dla rozwoju gospodarki oraz wykorzystanie historii miasta i potencjału miejsc przyciągających turystów.

Kierunki działań:

- Uruchomienie Czeladzkiego Inkubatora Przedsiębiorczości zapewniającego przestrzeń dla rozwoju startupów, w tym przestrzeń co-workingową, wsparcie doradczo-szkoleniowe dla małego biznesu oraz sieciowanie młodych ludzi z pomysłami.

- Wdrożenie systemu preferencyjnych stawek za wynajem lokali dla nowych przedsiębiorców lub organizacji pozarządowych z uwzględnieniem preferowanych branż („Lokale na start”/ „Lokale na kulturę”).
- Rozwój oferty gospodarczej wokół atrakcji takich jak Kopalnia Saturn (Szlak Zabytków Techniki) czy Termy Rzymskie.
- Tworzenie nowych produktów wzmacniających atrakcyjność turystyczną Czeladzi - np. Szlak św. Jakuba, historyczna trasa z uwzględnieniem czeladzkich kamienic i historycznych punktów Starego Miasta (np. komora celna), quest po terenach zrewitalizowanych.
- Przygotowanie i wdrożenie programu ożywienia rynku w Czeladzi - stała, bogata oferta wydarzeń (np. targi rękodzieła, lokalnych produktów), analiza możliwości zmiany organizacji ruchu (wyłączenie z ruchu) oraz wydłużenia godzin nieobjętych ciszą nocną.

Cel strategiczny G2. Efektywna współpraca z przedsiębiorcami oraz profesjonalna komunikacja i promocja miasta oparta na atutach Czeladzi.

Cel operacyjny G2.1. Promocja gospodarcza miasta i wykorzystanie lokalnych przewag konkurencyjnych w prowadzonych działaniach komunikacyjnych.

Kierunki działań:

- Promocja terenów inwestycyjnych oraz obiektów przemysłowych możliwych do wykorzystania (komercjalizacji) na cele gospodarcze, w tym przestrzenie biurowe czy np. prywatne akademiki.
- Promocja lokali miejskich przygotowanych pod potrzeby działalności gastronomicznej (CUSiAL, basen, budynek po Straży).
- Modernizacja strony www Urzędu Miasta oraz prowadzonych działań informacyjnych (kanały, formy komunikatów), z naciskiem na nowoczesne media społecznościowe docierające do młodzieży i młodych dorosłych.
- Wpracowanie nowej formuły informowania o działaniach i rozwoju miasta z wykorzystaniem dokumentów takich jak m.in. Raport o stanie gminy, opartej na efektywnym generowaniu, agregowaniu i prezentowaniu danych.
- Wykreowanie unikalnego symbolu miasta w celu wzmocnienia tożsamości miejsca (na wzór krasnali we Wrocławiu, niedźwiadka w Przemyśle).
- Promocja miasta jako najstarszego miasta Zagłębia (m.in. city placement), z ciekawą ofertą zrewitalizowanych przestrzeni i obiektów.

Cel operacyjny G2.2. Zapewnienie wysokiej jakości obsługi mieszkańca i inwestora oraz rozwój współpracy międzysektorowej i ponadlokalnej.

Kierunki działań:

- Realizacja zadań wzmacniających profesjonalną obsługę inwestorów - przedsiębiorców zainteresowanych ulokowaniem swojej działalności w Czeladzi.
- Opracowanie systemu zachęt do meldowania się i odprowadzania podatków w Czeladzi (np. Karta Mieszkańca obejmująca zestaw zniżek dla zameldowanych mieszkańców, pakiet powitalny dla nowych mieszkańców i in.).
- Wzmocnienie działalności Centrum Informacji Miejskiej.
- Organizacja cyklicznych, miejskich spotkań międzyresortowych w celu zapewnienia bieżącej wymiany informacji oraz dyskusji na temat rozwiązywania złożonych problemów miejskich.
- Wzmacnianie współpracy z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią na rzecz rozwiązywania kwestii o wymiarze ponadlokalnym takich jak m.in. efektywna komunikacja publiczna i sieć ścieżek rowerowych, skuteczny system gospodarki odpadami czy komunikacja i promocja obszaru.

IV.3. Plan działań dla obszaru PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWEGO

Cel strategiczny P1. Wysoka jakość infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz nowoczesny system gospodarki odpadami.

Cel operacyjny P1.1. Uporządkowanie gospodarki wodno – kanalizacyjnej miasta.

Kierunki działań:

- Audyt jakości sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie miasta.
- Uporządkowanie struktury własnościowej sieci.
- Program głębokiej modernizacji sieci wodno- kanalizacyjnej (szczególnie na terenie Piasków, ul. Katowickiej), w tym modernizacja lub zastąpienie sieci zakładowych dobrej jakości siecią miejską.
- Działania na rzecz poprawy jakości wody pitnej - obniżenia poziomu twardości wody.

Cel operacyjny P1.2. Modernizacja i rozwój infrastruktury pozwalającej na komfortowe poruszanie się po mieście.

Kierunki działań:

- Kontynuacja działań związanych z remontem, modernizacją i rozbudową gminnej infrastruktury drogowej.
- Współpraca z zarządcami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie realizacji inicjatyw poprawiających jakość infrastruktury drogowej w Czeladzi (w tym działania na rzecz rozbudowy układu drogowego w okolicach M1, budowy obwodnicy miasta).
- Kontynuacja programu budowy ścieżek rowerowych ze szczególnym naciskiem na zapewnienie połączeń rowerowych z miastami ościennymi oraz kluczowych połączeń wewnątrzmijskich (m.in. Velostrada nr 7 realizowana w ramach Metropolitalnej Sieci Tras Rowerowych (5,25 km na terenie miasta), która pozwoli na skomunikowanie rowerowe z Będzinem i Sosnowcem, a pośrednio również z Katowicami; łącznik rowerowy – Czeladź – Piaski – Bloki).

Cel operacyjny P1.3. Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami w Czeladzi.

Kierunki działań:

- Analiza, wybór i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań wspierających proces segregacji odpadów (system identyfikacji pojemników oraz worków na odpady zmieszane i segregowane, system monitorowania odbioru odpadów).
- Wypracowanie systemu opłat wspierającego proces egzekwowania obowiązku segregacji w budynkach wielorodzinnych.
- Ograniczenie problemu dzikich wysypisk poprzez instalację fotopułapek.
- Działania na rzecz poprawy estetyki przestrzeni publicznych wykorzystywanych pod funkcje składowania odpadów (wiaty śmietnikowe i in.).
- Program informacyjno - edukacyjny skoncentrowany na zmianach w zakresie gospodarki odpadami w mieście wspierających potrzebę segregacji.

Cel strategiczny P2. Rozpoznawalna marka Czeladzi jako dobrego miejsca do życia – miasta przyjaznego i zielonego.

Cel operacyjny P2.1. Rozwój oferty dostępnych, atrakcyjnych terenów zielonych i rekreacyjnych.

Kierunki działań:

- Rozbudowa miejskiej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych.
- Akupunktura zieleni – tworzenie nowych terenów rekreacyjnych w małej formie (np. parki kieszonkowe, skwery, zazielenione przestrzenie wewnątrzsiedlowe).
- Czeladzki program tworzenia osiedlowych terenów integracyjno – rekreacyjnych we współpracy ze spółdzielniami mieszkaniowymi.
- Zagospodarowanie Bulwarów Brynicy pod funkcje spacerowe, rekreacyjne - zagospodarowanie wałów, ścieżka rowerowa.
- Uporządkowanie i utworzenie nowej, zielonej przestrzeni rekreacyjnej na terenie tzw. małego gaju na Piaskach.

Cel operacyjny P2.2. Tworzenie komfortowego otoczenia miejskiego sprzyjającego wygodnemu zamieszkiwaniu.

Kierunki działań:

- Prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej i rozwój zróżnicowanej oferty mieszkaniowej w mieście.
- Remont socjalnych i komunalnych zasobów mieszkaniowych miasta.
- Współpraca w zakresie poprawy jakości przestrzeni i infrastruktury spółdzielni mieszkaniowych - przekazywanie informacji o możliwościach finansowania przedsięwzięć oraz wspólne planowanie realizacji inwestycji obejmujących tereny gminne i spółdzielcze.
- Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni miasta (m.in. chodniki, toalety).
- Systematyczna modernizacja obiektów użyteczności publicznej pod kątem dostępności.
- Planowanie rozwoju usług publicznych i niezbędnej infrastruktury (np. szkoły, przedszkola, domu pomocy społecznej) z uwzględnieniem danych miejskich (identyfikacja luk i dostosowanie do prognoz).
- Rewitalizacja pokopalnianych obiektów i przestrzeni z udziałem sektora prywatnego i usług komercyjnych.
- Wdrożenie uchwały krajobrazowej.

Cel strategiczny P3. Dobry stan miejskiego ekosystemu Czeladzi uwzględniający wyzwania wynikające ze zmian klimatycznych.

Cel operacyjny P3.1. Kontynuacja działań na rzecz poprawy jakości powietrza w mieście.

Kierunki działań:

- Stałe ograniczanie niskiej emisji poprzez kontynuację wdrażania programu wymiany kotłów węglowych oraz promocję rozwiązań energetyki opartej o OZE.
- Ograniczanie ubóstwa energetycznego poprzez zapewnienie atrakcyjnej dla obiorcy indywidualnego oferty pomocowej (organizacyjnej, proceduralnej i finansowej) przy działaniach termomodernizacyjnych i wymianie źródła ciepła.
- Realizacja efektywnych działań kontrolnych na rzecz ograniczania niskiej emisji (palenia paliwami niespełniającymi norm oraz paliwami zabronionymi, w tym śmieciami).
- Upowszechnianie ekologicznych środków transportu indywidualnego – rower, UTO, samochód elektryczny – poprzez rozbudowę infrastruktury wspierającej (ścieżki rowerowe, stacje ładowania pojazdów elektrycznych).
- Działania na rzecz ograniczenia uciążliwości zapachowych, odoru.

Cel operacyjny P3.2. Wdrażanie rozwiązań wspierających adaptację do zmian klimatycznych i ograniczanie ich negatywnego wpływu na jakość zamieszkiwania.

Kierunki działań:

- Analiza terenów miasta pod kątem zlewni i retencyjności oraz wypracowanie szczegółowego zakresu działań niezbędnych do prowadzenia efektywnej gospodarki wodami opadowymi (m.in. zbiorniki retencyjne, poldery, kluczowe obszary dla rozwoju kanalizacji deszczowej).
- Inwestowanie w zieloną i niebieską infrastrukturę m.in. poprzez wspieranie małej retencji na poziomie gospodarstw indywidualnych i wspólnot mieszkaniowych, wprowadzenie rozwiązań retencjonowania wody na terenie miasta.
- Inwentaryzacja i rearanżacja miejskich wysp ciepła – „odbetonowanie przestrzeni” i zwiększanie terenów biologicznie czynnych.
- Wyposażanie budynków użyteczności publicznej w rozwiązania sprzyjające oszczędzaniu energii, w tym technologie OZE.

Cel operacyjny P3.3. Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców bazujące na roli indywidualnych postaw oraz znajomości czynników wpływających na stan środowiska.

Kierunki działań:

- Szeroka promocja i dystrybucja informacji o dostępnych źródłach finansowania lub sposobach wsparcia procesu wymiany źródeł ogrzewania lub termomodernizacji budynków mieszkalnych.
- Upowszechnianie informacji o działającym systemie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących palenia w kotłach czy nielegalnego wyrzucania śmieci (fotopułapki) itp.
- Działania edukacyjne adresowane do różnych grup wiekowych mieszkańców – dzieci, młodzieży, osób dorosłych w tym seniorów. Promowanie idei zero waste – ograniczenia produkcji śmieci oraz oszczędnego gospodarowania zasobami, budowanie świadomości dotyczącej skutków palenia niskiej jakości paliwami lub śmieciami, ale także roli zieleni dla jakości naszego życia.
- Testowanie rozwiązań z zakresu „sąsiedzkiej odpowiedzialności za zieleni” (m.in. nowe nasadzenia pod opieką dla konkretnych społeczności, społeczna odpowiedzialność wspólnot mieszkaniowych za obszary zielone).

V. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

V.1. OSI określone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznacza dwa typy OSI – OSI funkcjonalne i OSI tematyczne. W ramach **OSI funkcjonalnych** są to: subregiony oraz obszary miejskie i wiejskie. Czeladź wpisuje się w tym zakresie w **subregion centralny** (największy subregion województwa) zamieszkiwany przez 2,72 mln mieszkańców (tj. 60 % ludności regionu). Główne wyzwania określone dla subregionu centralnego w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” obejmują m.in.: wzmacnianie dywersyfikacji gospodarczej bazy ekonomicznej obszaru; poprawa jakości środowiska, w tym w szczególności jakości powietrza, wód powierzchniowych i klimatu akustycznego; skuteczniejsze wykorzystywanie potencjałów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju produktów turystycznych, w tym rozwój infrastruktury turystycznej; wyhamowanie niekorzystnych procesów demograficznych; rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych, w tym terenów i obiektów przemysłowych czy harmonizacja rozwoju infrastruktury oraz organizacji transportu publicznego.

W kontekście wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” OSI tematycznych wyróżniono pięć typów OSI przyporządkowanych dwóm grupom:

- OSI konkurencyjne: obszary cenne przyrodniczo oraz ośrodki wzrostu,
- OSI problemowe: gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze, gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza oraz gminy w transformacji górniczej.

Miasto Czeladź wpisuje się w trzy regionalne **OSI problemowe**: gminy tracące funkcje społeczno – gospodarcze, gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza oraz gminy w transformacji górniczej.

W OSI **gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze** Czeladź według sporządzonych analiz zakwalifikowana została do gmin o znacznej utracie funkcji, których wyznaczono łącznie 10 na terenie województwa. W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazano jako działania kluczowe dla tego OSI wskazano m.in. te, które przyczynią się do wzmocnienia potencjału gospodarczego, rozwoju szeroko pojętych usług, poprawy dostępu do oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także związane są z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacją mieszkańców, wsparciem procesów rewitalizacyjnych. Dedykowane OSI kierunki działań, które znajdują odzwierciedlenie w zapisach Strategii Rozwoju Miasta Czeladź to:

- Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskie Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.
- Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych.
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
- Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy.
- Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.
- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.
- Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.
- Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.
- Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.

W ramach OSI gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza Czeladź stanowi gminę, na terenie której wystąpiło przekroczenie średniorocznych norm powietrza dla wszystkich wskaźników (PM 2,5, PM 10, B(a)P) i określona została jako III (najwyższy) obszar problemowy. Największym wyzwaniem zidentyfikowanym dla tego typu OSI na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza. Strategia wskazuje także pożądane kierunki działań takie jak: wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz wdrażanie innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Dedykowane OSI kierunki działań znajdujące odzwierciedlenie w zapisach niniejszej Strategii to:

- Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.
- Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.
- Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.
- Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.
- Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.

W odniesieniu do OSI gminy w transformacji górniczej Czeladź została przypisana do gmin, dla których przesłanką włączenia do OSI jest wymiar przestrzenny tj. występują tereny pogórnice po zakończonej już działalności wydobywczej (kopalnie zlikwidowane lub w likwidacji). W tym kontekście zasadniczą kwestią strategiczną jest zagospodarowanie terenów pokopalnianych, przekwalifikowanie pracowników odchodzących z sektora górniczego, konieczność zapewnienia możliwości funkcjonowania dla firm z branży okołogórniczej lub ich przebranżowienia w tym przekwalifikowania kadr, wsparcie dla rozwoju nowych oraz istniejących firm, które będą tworzyć nową bazę ekonomiczną, poprawa jakości środowiska, rozwój usług publicznych, poprawa jakości przestrzeni publicznych, zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz rozwój oferty czasu wolnego. Dedykowane OSI kierunki działań znajdujące odzwierciedlenie w zapisach Strategii Rozwoju Miasta Czeladź są następujące:

- Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji,

- parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.
- Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych.
  - Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.
  - Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.
  - Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
  - Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistycznoarchitektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.
  - Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
  - Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy.
  - Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy.
  - Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.
  - Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.
  - Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.
  - Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.
  - Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
  - Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.

- Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.

Dodatkowo, w ramach **OSI ośrodki wzrostu** Czeladź sklasyfikowano jako ośrodek uzupełniający w ramach Metropolii Górnośląskiej. Natomiast w ramach **OSI obszary cenne przyrodniczo** Czeladź została wskazana jako gmina o przeciętnych walorach przyrodniczych.

V.2. OSI określone w Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r.

OSI wyznaczone w Strategii Rozwoju GZM obejmują 4 obszary – dwa o charakterze rozwojowym i dwa o charakterze problemowym.

OSI rozwojowe obejmują:

- OSI nauka, innowacje, kultura – odniesienie do priorytetu D. Metropolitalność i innowacyjność – rdzeń GZM;
- OSI odporność klimatyczna i transformacja energetyczna – odniesienie do priorytetu Adaptacja do zmian klimatu i odporność – cała GZM.

Z kolei OSI problemowe wskazane w Strategii Rozwoju GZM są następujące:

- OSI trendy demograficzne – odniesienie do priorytetu C. Przestrzeń i spójność społeczna – rdzeń GZM;
- OSI tereny zdegradowane, w tym przemysłowe – odniesienie do priorytetu C. Przestrzeń i spójność społeczna – cała GZM.

W kontekście przytoczonych wyżej OSI o charakterze metropolitarnym miasto Czeladź wpisuje się we wszystkie ich typy. W odniesieniu do **OSI nauka, innowacje, kultura** powiązania dotyczą określonych w niniejszej Strategii celów strategicznych **S1**. Szeroka oferta usług i inicjatyw wzmacniających atrakcyjność Czeladzi, budujących klimat miasta, w którym dobrze się mieszka oraz **G1**. Atrakcyjny lokalny rynek pracy oparty o dostępność oferty oraz infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacyjność. OSI metropolitarne **odporność klimatyczna i transformacja energetyczna** realizowane będzie poprzez cel strategiczny **P3**. Dobry stan miejskiego ekosystemu Czeladzi uwzględniający wyzwania wynikające ze zmian klimatycznych. Do **OSI trendy demograficzne** odnosi się cel strategiczny **S2**. Nowoczesna, skuteczna polityka społeczna odpowiadająca na istniejące wyzwania i trendy demograficzne. Natomiast **OSI tereny zdegradowane, w tym przemysłowe** jest spójne z wyznaczonym w Czeladzi i opisanym niżej Obszarem Strategicznej Interwencji Kopalnia Saturn.

V.3. Obszar Strategicznej Interwencji w Mieście Czeladź

Według ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są obszary, na których zdiagnozowano istnienie szczególnych warunków społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, w tym występowanie barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych.

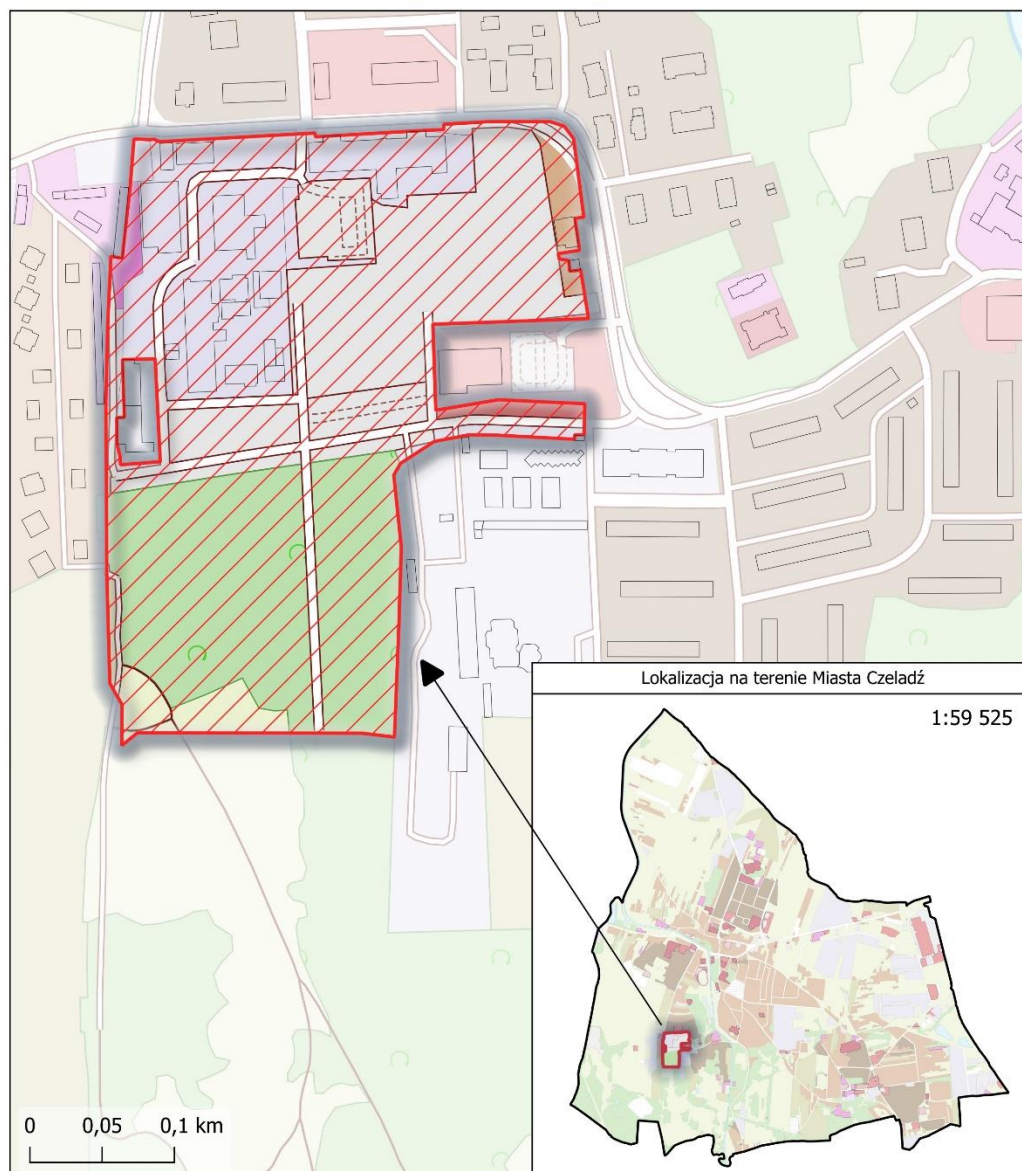
Wskazanie na obszarze gminy OSI stanowi wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na określony fragment miasta. W niniejszym rozdziale opisano OSI dla Miasta Czeladź wraz z zakresem planowanych działań.

OSI: Kopalnia Saturn

OBSZAR TERYTORIALNY OSI (delimitacja):

Obszar Strategicznej Interwencji obejmuje tereny po zamkniętej Kopalni Saturn znajdujące się w południowo-zachodniej części miasta. OSI wskazano w części w granicach obszaru pogórniczego zinwentaryzowanego w bazie danych OPI TPP 2.0, z wyłączeniem prywatnych terenów zagospodarowanych pod działalność gospodarczą i handlową. Wielkość terenu objętego OSI to około 10 ha. Zakres terytorialny OSI przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1. Obszar Strategicznej Interwencji Miasta Czeladź

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGIK (BDOT10K) oraz OpenStreetMap.

UZASADNIENIE WYBORU OSI¹:

Dawna Kopalnia Saturn w Czeladzi stanowi kompleks o wielkich wartościach zabytkowych. Początki Kopalni Saturn sięgają lat 70. XIX wieku. Kopalnię Węgla Kamiennego Saturn w Czeladzi postawiono w stan likwidacji w 1993 r., a zakończenie działalności Kopalni przypadło na rok 1996. Gmina Czeladź przejęła teren wraz z obiektami po byłej KWK „Saturn” od Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. W 2003 r.

¹ Opis historii i charakteru terenu za: *REWITALIZACJA TERENÓW BYŁEJ KWK SATURN - dotychczasowe działania i plany na przyszłość*, Czeladź, 2020 r.

Pozostały po zamkniętym zakładzie zespół dawnej Kopalni Saturn stanowi najcenniejszy przykład historycznego zakładu wydobywczego na terenie Zagłębia i jeden z najcenniejszych dla terenu całego Górnego i Dolnego Śląska. W ocenie tego kompleksu jako zabytku techniki najistotniejszy jest stan zachowania poszczególnych obiektów, generujący prawie kompletny obraz kopalni z lat 1880-1912. W obrębie zespołu zachowany jest jego zasadniczy rdzeń z obiektami produkcyjnymi, tj. z basztowym nadszybiem (najlepszy przykład w województwie), z drugim basztowym nadszybiem wzbogaconym stalową wieżą wyciągową, dwoma maszynowniami wyposażonymi w parowe i elektryczne urządzenia wyciągowe, a także obiektami zaplecza energetycznego z kotłownią, dawną elektrownią, jak również obiektami zaplecza socjalnego i administracyjnego. Budynki zespołu dawnej Kopalni Saturn nie są wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego, znajdują się w Gminnej Ewidencji Zabytków (poz. 214) oraz objęte są ochroną konserwatorską na podstawie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Stara Kolonia Saturn” LVIII/941/2009.

Teren Kopalni Saturn wchodzi w skład obszaru rewitalizacji (wyznaczonego w drodze uchwały nr XXII/303/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 29 lutego 2016 r. W sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Czeladź) i został już częściowo zrewitalizowany dzięki inwestycjom takim jak:

- remont i adaptacja obiektów dawnych warsztatów elektrycznych z transformatorownią na Centrum Usług Społecznościowych i Aktywności Lokalnej SATURN;
- zagospodarowaniem terenu i budowa bazy okołoturystycznej zabytkowej Kopalni Saturn wraz z przebudową Galerii Sztuki Współczesnej „Elektrownia”. W ramach tego projektu wybudowano drogę wewnętrzną, dwa duże parkingi, chodniki, powstała infrastruktura rowerowa (ciąg pieszo-rowerowy wraz z placem wypoczynkowym i infrastrukturą dla cyklistów), park tematyczny, a także odwodnienie, oświetlenie, ogrodzenie, mała architektura służąca turystom oraz zieleń;
- budowa ulicy Scheiblera i ulicy Biedermanna (etap 2) wraz z uzbrojeniem terenu (brownfield);
- Postindustrialne Centrum Dziedzictwa Górniczego Węglowego w Zagłębiu wraz z zagospodarowaniem terenu - przebudowa i adaptacja obiektu cechowni, łaźni, szatni i administracji wraz z zagospodarowaniem terenu. Projekt zakładał zmianę sposobu użytkowania budynku na cele muzealne, biblioteczne, edukacyjne wraz z zapleczem administracyjno-biurowym oraz adaptację części budynku na cele gastronomiczne (funkcjonującą wyłącznie na potrzeby prowadzenia działalności kulturalnej). W ramach projektu wykonano również zagospodarowanie terenu wokół obiektu z urządzeniem terenów do zabaw dla dzieci, odpoczynku dla dorosłych oraz miejsca parkingowe.

W kontekście powyższych uwarunkowań do najważniejszych przesłanek uzasadniających wskazanie OSI Kopalnia Saturn należy zaliczyć:

- wartość zabytkową i historyczną miejsca, pociągającą za sobą potrzebę ochrony i wykorzystania potencjału dziedzictwa pogórniczego Czeladzi. Teren stanowi istotny wyróżnik miasta oraz jest nośnikiem historii budującym tożsamość społeczności Czeladzi i wzmacniającym dumę z miejsca zamieszkania;
- istotne znaczenie obszaru dla bezpośredniego sąsiedztwa jako subcentrum Czeladzi dostarczające usługi społeczne, kulturalne i czasu wolnego. Pełnienie przez OSI funkcji społecznych, centrotwórczych dodatkowo zyskuje na znaczeniu z uwagi na rozwijającą się w otoczeniu nową zabudowę mieszkaniową;
- konieczność kontynuacji procesu rewitalizacji obszaru Kopalni Saturn, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz ożywienia społecznego miejsca oraz wprowadzenia funkcji gospodarczych i usług komercyjnych;
- wpisywanie się terenu po danej Kopalni Saturn w założenia regionalnego OSI obejmującego gminy w transformacji górniczej.

Najważniejsze uwarunkowania i potencjały społeczno-gospodarczo-przestrzenne OSI:

Uwarunkowania przestrzenne:

Struktura własności i przeznaczenia obszaru OSI:

- teren OSI stanowi własność gminy;
- teren OSI objęty jest ustaleniami Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czeladź;
- teren OSI objęty jest ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Stara Kolonia Saturn” LVIII/941/2009, zgodnie z nimi grunty wchodzące w skład OSI to grunty o przeznaczeniu usługowym oraz zabudowy mieszkaniowej zorganizowanej. Dodatkowo, częściowo, obszar znajduje się na terenie oznaczonym jako tereny dróg dojazdowych oraz lokalnych.

Uwarunkowania gospodarcze:

- wykorzystanie przestrzeni OSI dla rozwoju przedsiębiorczości i poprawy dostępności usług;
- wykorzystanie trendu: wzrost znaczenia usług czasu wolnego (w tym rozwoju usług turystycznych) / wykorzystanie potencjału przemysłu czasu wolnego.

Uwarunkowania społeczne:

- duże społeczne znaczenie obiektów zabytkowych znajdujących się w ramach OSI;
- działające na terenie OSI instytucje realizujące ofertę społeczną i kulturalną (CUSIAL "Saturn", Miejska Biblioteka Publiczna, Galeria Sztuki Współczesnej "Elektrownia").

PLAN DZIAŁAŃ:

1. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych obejmująca m.in.:
  - a. Adaptację obiektów na potrzeby działalności: częściowo usługowej, częściowo edukacyjno-społecznej, częściowo działalności rzemieślniczej:
    - modernizacja i nadanie nowych funkcji budynkowi warsztatów mechanicznych,
    - modernizacja i remont budynku nadszybia Szybu II, włączenie go do oferty muzeum,
    - rewitalizacja (wyburzenie i odbudowa) budynku nadszybowego Szybu I,
    - modernizacja budynku kotłowni wraz z 2 kominami wraz z nadaniem nowej funkcji,
    - realizacja wystawy stałej w budynku Cechowni stanowiącym Postindustrialne Centrum Dziedzictwa Górnictwa Węglowego w Zagłębiu, wykorzystanie na funkcje administracyjno – biurowe,
    - remont budynku maszyn wyciągowych wraz z zabytkowymi maszynami i urządzeniami, włączenie ich w program muzeum i turystyczny.
  - b. Zastosowanie instalacji OZE wraz z magazynami energii w modernizowanych obiektach.
  - c. Zaplanowanie i realizacja działań służących aktywizacji gospodarczej terenu (wprowadzenie funkcji gospodarczych, usług komercyjnych).
2. Realizacja działań wzmacniających społeczną rolę miejsca – organizacja i promocja lokalnych wydarzeń kulturalnych, społecznych i rekreacyjnych.
3. Promocja turystyczna obszaru.

VI. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Czeladź

VI.1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 poz. 1378), strategia rozwoju gminy zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Jest to narzędzie, które umożliwia efektywne kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zgodnie z celami rozwojowymi i potrzebami społeczności lokalnej. Model ten jest podstawą ustaleń i rekomendacji dotyczących formułowania i wdrażania lokalnych polityk przestrzennych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej dla Miasta Czeladź wynika z przyjętej w Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 – 2030 wizji rozwoju miasta, która służy osiągnięciu celów rozwojowych o charakterze przestrzennym. Struktura funkcjonalno-przestrzenna obejmuje rozmieszczenie i powiązania obiektów oraz zjawisk społecznych, gospodarczych i przyrodniczych.

W treści modelu ujęto m.in. zagadnienia hydrologiczne, a także kwestie związane z ochroną środowiska i krajobrazu, jako jedne z podstawowych czynników wpływających na kształtowanie polityki przestrzennej.

Treść i forma modelu funkcjonalno-przestrzennego odpowiada cechom i specyfice Miasta Czeladź.

Część graficzna rozdziału składa się z trzech dopełniających się rysunków zawierających:

- strukturę funkcjonalno-przestrzenną (sieć osadniczą, formy użytkowania terenu, powiązania komunikacyjne, ciągi drogowe, itd.);
- aspekty środowiskowe i obszary chronionego krajobrazu; aspekty hydrologiczne; zagrożenia naturalne (zagrożenie powodziowe, tereny osuwiskowe i tereny o ruchach masowych ziemi);

oraz:

- najważniejsze założenia i kierunki kształtowania polityki przestrzennej dla Miasta Czeladź.

Do przygotowania poniższych rysunków wykorzystano najbardziej aktualne dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGiK) udostępniane w zestawieniu BDOT10K, PIG oraz OpenStreetMap, Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź i Analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Czeladź w latach 2017-2021. Plansze prezentujące aspekty hydrologiczne oraz

zagrożenia powodzią i podtopieniami powstały dodatkowo z wykorzystaniem danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

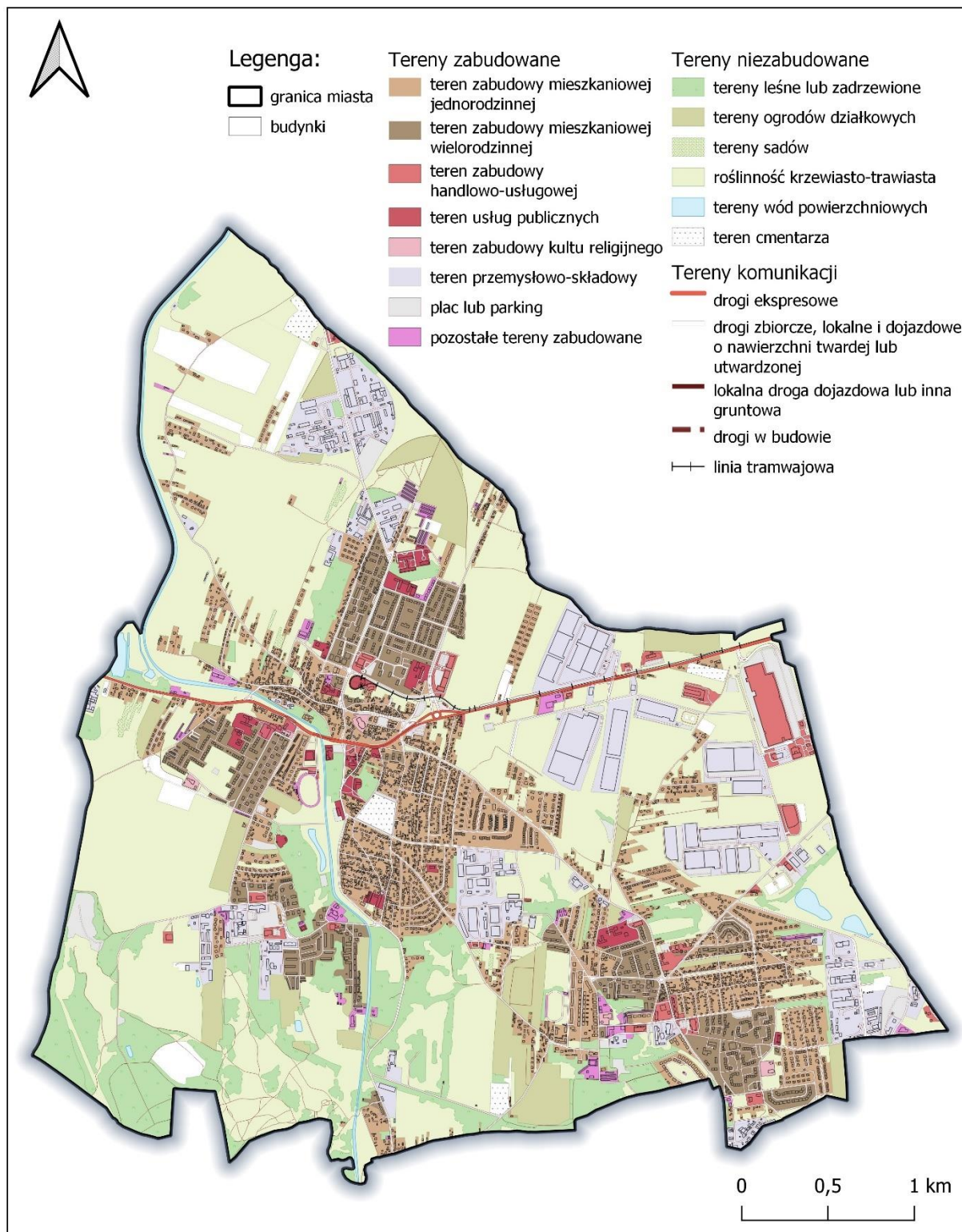
VI.2. Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne i środowiskowe

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne oraz środowiskowe miasta zostały zaprezentowane na poniższych dwóch planszach. Kolejna plansza (trzecia) przedstawia rekomendacje do kształtowania polityki przestrzennej w postaci wskazania kierunków i funkcji zagospodarowania przestrzeni miasta.

Zestaw poniższych trzech plansz stanowi sedno modelu funkcjonalno-przestrzennego Miasta Czeladzi.

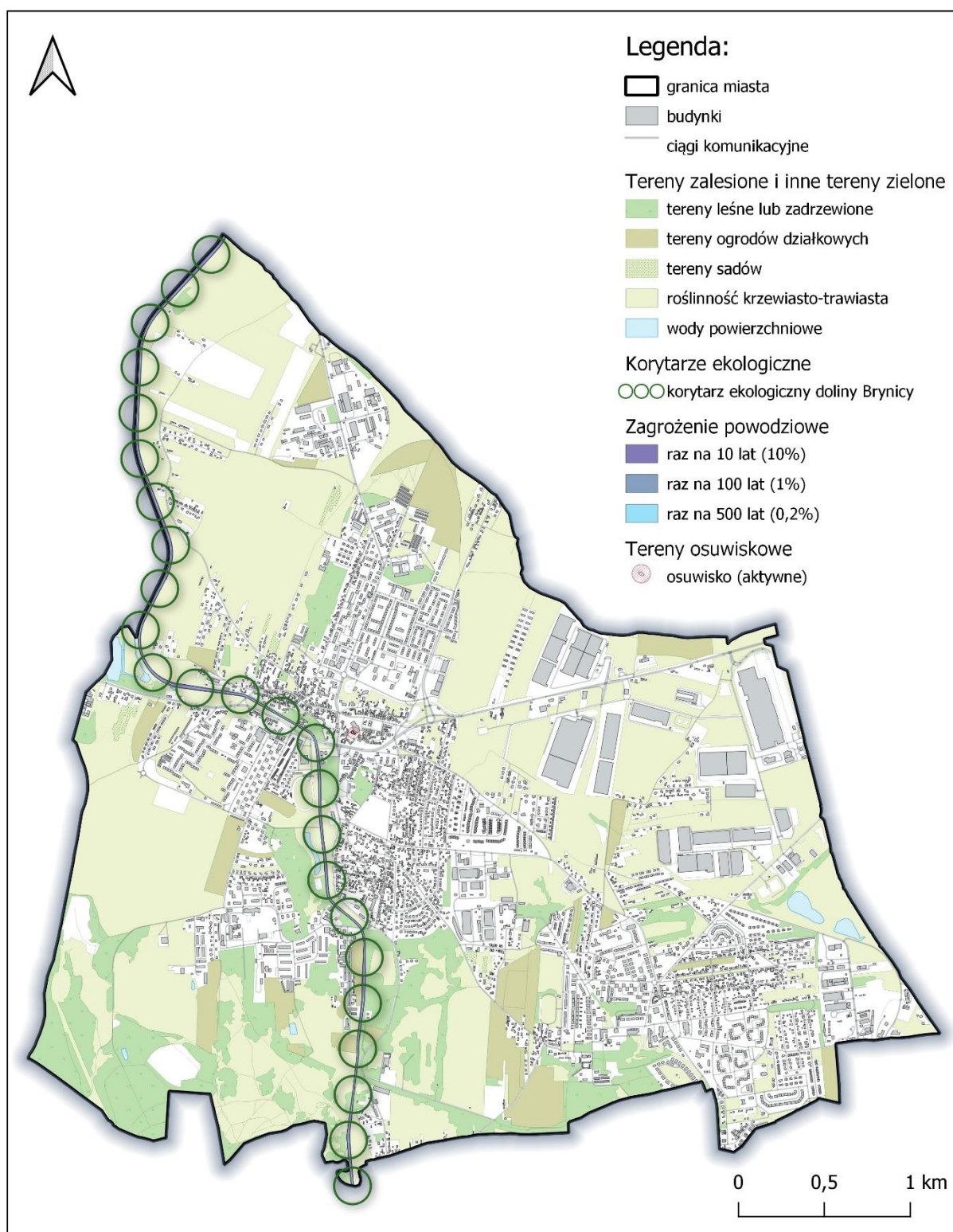

Rysunek 2. Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne rozwoju Miasta Czeladź

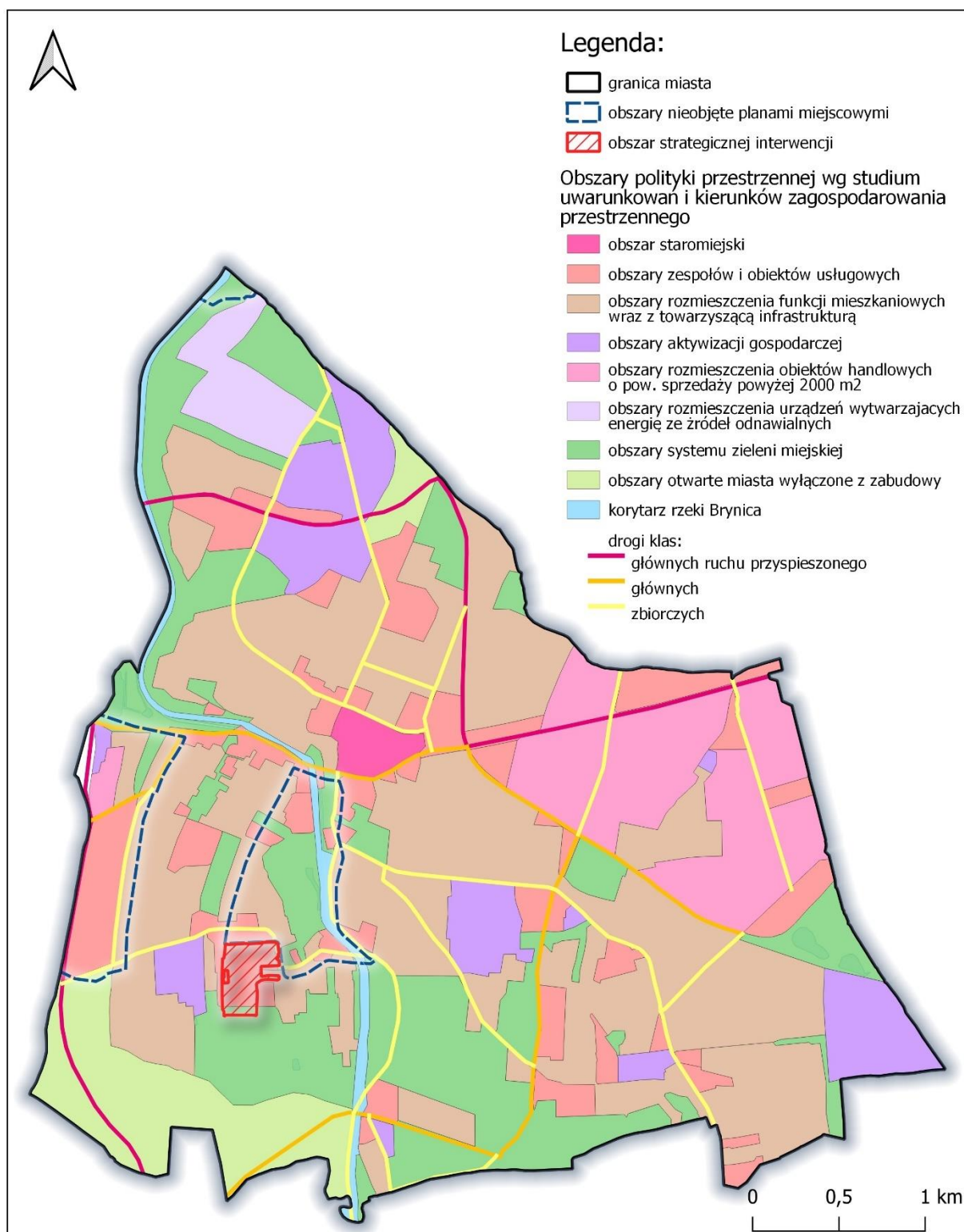
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGIK (BDOT10K) oraz OpenStreetMap

Rysunek 3. Uwarunkowania środowiskowe rozwoju Miasta Czeladź

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Hydroportal, GUGiK (BDOT10K)

Rysunek 4. Kierunki i funkcje zagospodarowania przestrzeni Miasta Czeladź

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Czeladź w latach 2017-2021

VI.3. Zalecenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

Zalecenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Czeladź oparto wprost na zaleceniach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź (uchwała nr XXV/336/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 19 maja 2016 r.) jako aktualnego, obowiązującego dokumentu planistycznego, określającego politykę przestrzenną miasta i koordynującego ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, wykorzystano zalecenia uchwały nr XIIV/581/2021 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 22 grudnia 2021 r. W sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i towarzyszące jej opracowanie pn. „Analiza zmian zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź na lata 2017 – 2021”.

Należy podkreślić, iż Studium to podstawowy instrument wdrażania polityki przestrzennej, określający m.in. politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania uwzględniające uwarunkowania (a więc czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego. Podstawowym zaś narzędziem polityki przestrzennej są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które poddawane są aktualizacji, tak by realizowały kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego określone w Studium. Od 1 stycznia 2026 r. Studium zastąpione zostanie Planem ogólnym zawierającym podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój.

Kontekst: Czeladź położona jest centralnie w obszarze metropolitalnym województwa śląskiego i aglomeracji śląskiej. Jest ośrodkiem lokalnym, miejskim. Obszar miasta charakteryzuje krajobraz kulturowy historycznych okręgów przemysłowych.

Generalne kierunki rozwoju miasta, odnoszące się do przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, przewidziane i opisane w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź dotyczą: układu osi kompozycji, osi funkcjonalnych i obszarów polityki przestrzennej.

Tym samym dla Czeladzi, jako miejsca ważne w kompozycji przestrzennej miasta, zakłada się następujące **osie kompozycji urbanistycznej**:

- korytarz ekologiczny rzeki Brynica,
- drogi publiczne, powiązania piesze i rowerowe, place publiczne, wnętrza urbanistyczne i węzły skrzyżowań liniowych elementów przestrzeni publicznej.

Osiami funkcjonalnymi rozwoju miasta są jego główne arterie komunikacyjne prowadzące ruch na kierunku północ – południe i wschód – zachód.

Obszary polityki przestrzennej i kierunki rozwoju przestrzennego

W ramach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź przewidziano ponadto, że rozwój miasta oraz polityka przestrzenna prowadzona będzie w następujących obszarach (**obszary polityki przestrzennej**):

- obszar „starmiejski”,
- obszary zespołów i obiektów usługowych,
- obszary rozmieszczenia funkcji mieszkaniowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- obszary aktywizacji gospodarczej,
- obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w formie farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefą ochronną,
- obszary systemu zieleni miejskiej,
- obszary otwarte miasta wyłączone z zabudowy.

W każdym ze wskazanych powyżej obszarach polityka przestrzenna powinna być kształtowana z zachowaniem zaleceń zawartych w Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladzi oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Do zaleceń tych zaliczamy m.in.:

- w obszarze „starmiejskim” - kontynuację rewitalizacji zespołu starmiejskiego jako zabytkowego układu urbanistycznego, kształtowanie historycznego centrum miasta poprzez zwiększenie funkcji centrotwórczych, czy zwiększenie ruchu pieszego oraz kreowanie czytelnych i funkcjonalnych powiązań śródmieścia z całym układem miasta. Ponadto kształtowanie systemu zieleni miejskiej w oparciu o korytarz ekologiczny rzeki Brynicy, w tym zachowanie istniejących: cmentarzy i parków oraz wskazanie możliwości realizacji nowych elementów zieleni miejskiej w tym obszarze (akupunktura zielenią);
- w obszarach zespołów i obiektów usługowych - zachowanie i tworzenie nowych miejsc pracy w zespołach obiektów i obiektach usług publicznych i komercyjnych, powiązanie terenów usługowych ciągłym systemem przestrzeni publicznych tworzonym przez układ dróg, ciągów pieszych, rowerowych, placów, pasaży itp. wzbogaconych o elementy małej architektury, odnowa i wykorzystanie obiektów pozostałych po KWK „Saturn” dla atrakcyjnego programu usługowego o znaczeniu ponadlokalnym, kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych w ramach rewitalizacji istniejących założeń i w ramach nowych inwestycji;
- w obszarach rozmieszczenia funkcji mieszkaniowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą - realizacja potrzeb mieszkaniowych w odpowiedzi na potrzeby dotychczasowych mieszkańców oraz popyt w zakresie osiedlania się nowych mieszkańców na terenie Czeladzi. Ponadto kontynuacja realizacji zorganizowanych przestrzennie nowych zespołów mieszkaniowych oraz podniesienie standardu

osiedli i mieszkań istniejących, w tym realizacja systemu przestrzeni publicznych jako elementu kompozycji przestrzennej miasta. Położenie akcentu na zielen jako czynnik podnoszący jakość zamieszkiwania i estetykę przestrzeni mieszkaniowych i publicznych poprzez zachowanie istniejących zespołów zieleni parkowej i ogrodów działkowych, ale także kształtowanie nowych elementów zieleni miejskiej. Kreowanie centrów lokalnych - przestrzeni spotkań sąsiedzkich z koncentracją usług publicznych (przeznaczenia terenu, powiązania funkcjonalne, ciągi komunikacyjne - głównie pieszo-rowerowe, aranżacja przestrzeni, mała architektura, zielen). Ważnym jest także rozbudowa systemów infrastruktury miejskiej (m.in. zaopatrzenie ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe, sieci i urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne) oraz przeciwdziałanie zjawiskom niskiej emisji występującej głównie w budynkach jednorodzinnych;

- w obszarach aktywizacji gospodarczej (w tym w obszarach rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²) - kontynuacja założenia „Gospodarcza Brama Śląska” w jednostce strukturalnej „Wschodnia Strefa Ekonomiczna”, czyli w rejonie położonym w pobliżu drogi krajowej Nr 86. Wielofunkcyjny rozwój aktywności gospodarczych w formie koncentracji funkcji usługowych, produkcyjnych czy przetwórczych;
- w obszarach rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w formie farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefą ochronną - należy stosować zalecenia szczegółowe ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 poz. 1873) oraz stwarzać możliwości lokalizacji tychże, z możliwością lokalizacji innych współpracujących źródeł wytwórczych OZE w północno-zachodnim rejonie miasta, jak również wykorzystywać przebieg istniejącej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia dla odbioru energii z źródeł odnawialnych lub wykorzystywać ją dla zaopatrzenia np. planowanej zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczych;
- w obszarach systemu zieleni miejskiej - kształtowanie systemu terenów wyłączonych z urbanizacji lub o ograniczonej urbanizacji, tak aby osią kompozycji była rzeka Brynica. Ponadto powiązanie systemu zieleni miejskiej tworzonego przez istniejące i planowane elementy (parki, skwery, ogrody działkowe, cmentarze, zadrzewienia) w ciągły systemem przestrzeni publicznej. W polityce przestrzennej rozwoju miasta system zieleni miejskiej powinien stanowić równowagę urbanizacji innych rejonów miasta. Należy dążyć do powiązań poszczególnych systemów przyrodniczych;
- w obszarach otwartych, wyłączonych z zabudowy - należy kierować się w polityce przestrzennej realizacją celu zrównoważonego rozwoju miasta. Obszary te bowiem mogą być miejscem kształtowania nowych elementów zieleni miejskiej, a w dłuższej perspektywie ewentualną „rezerwą terenu” do zagospodarowania w przyszłości.

Cele rozwoju przestrzennego miasta, w poszczególnych, wymienionych powyżej obszarach, powinny być ściśle powiązane z wyznaczonymi celami strategicznego rozwoju Miasta Czeladź (zawartymi w niniejszym dokumencie Strategii).

Programowanie możliwości rozwoju miasta powinno być prowadzone także w układzie poszczególnych jednostek strukturalnych i obszarów polityki przestrzennej przeznaczonych do urbanizacji.

W Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego miasta wskazano także **kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej** ustalając m.in.:

- kierunki rozwoju układu drogowego miasta (w tym główne korytarze komunikacyjne), miejsca wskazane dla budowy parkingów strategicznych w celu organizacji systemu „park&ride”, założenia dla rozwoju komunikacji kolejowej i szynowej (możliwość budowy wariantu trasy szybkiej kolei regionalnej, linia tramwajowa) oraz zasady rozwoju komunikacji rowerowej;
- zasady zaopatrzenia w wodę, gospodarkę ściekową (kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa), zaopatrzenia w gaz, ciepło, energię elektryczną, telekomunikacja; gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi;
- obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu (obszary PF).

Zalecenia te należy uwzględniać przy planowaniu rozwoju polityki przestrzennej miasta natomiast przy sporządzaniu Planu ogólnego należy dokonać aktualizacji zaleceń w powyższych zakresach.

Uwzględniając trendy zmian społeczno-gospodarczych i przestrzenno-środowiskowych, założenia niniejszej Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024-2030 oraz zalecenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta dotyczące rozwoju przestrzennego (uwaga: zalecenia te pochodzą z 2016 roku - opracowanie dokumentu Studium) rekomenduje się wykonanie aktualnej **prognozy chłonności terenów mieszkaniowych i miejsc pracy** co pozwoli optymalnie programować dalszy rozwój przestrzenny miasta.

Ponadto warto sporządzić aktualne **wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** zawierające m.in. przeznaczenie obszarów oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy (ustalenia ogólne dotyczące kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów), jak również ustalenia dotyczące przeznaczeń oraz wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów poszczególnych obszarów polityki przestrzennej (kierunki zagospodarowania struktury przestrzennej gminy – przeznaczenie terenów).

Miasto Czeladź ma wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji oraz opracowany dla tego terenu **Gminy Program Rewitalizacji dla Gminy Czeladź na lata**

2016 - 2023 (GPR), poddany aktualizacji w 2023 r. Prowadzona polityka przestrzenna w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, obejmującym cztery podobszary (zgodnie uchwałą Rady Miejskiej w Czeladzi nr XXII/303/2016 z dnia 29 lutego 2016 r. W sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Czeladź), powinna uwzględniać zalecenia przewidziane w GPR.

Obszary ochrony konserwatorskiej

Na terenie miasta Czeladź (w ramach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta) ustanowiono:

- strefy ochrony konserwatorskiej (A – pełnej ochrony, B – pośredniej ochrony, E – ochrony ekspozycji, OW – ochrony archeologicznej) oraz wskazano obszary i tereny objęte tymi strefami, jak również określono wytyczne konserwatorskie dla poszczególnych obszarów;
- określono zabytki techniki.

Obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej bądź zabytkowe obiekty techniki wymagają wysokiej uważności w zakresie kształtowania polityki przestrzennej miasta. Uwzględnić bowiem należy zawsze zasady ich ochrony wynikające wprost z wytycznych konserwatorskich.

Obszary pełnej ochrony to Stare Miasto, zespół mieszkalny przy ulicach 3 Kwietnia, Mickiewicza, Sikorskiego i Kościuszki, zespół mieszkalny przy ulicach Krzywej, Zwycięstwa i Warszawskiej, obszar pomiędzy ulicami Płocką, Nowopogońską, Zwycięstwa i Bema, zespół mieszkalny przy ulicy Betonowej, zespół mieszkalny przy ulicy Francuskiej. Zasady ochrony przewidziane dla tych terenów i wynikające z nich zalecenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej, to:

- zachowanie i konserwacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków, zgodnie z wymaganiami stawianymi właścicielom obiektów zabytkowych;
- zachowanie historycznego układu kompozycyjnego zespołów;
- remonty, modernizacje poszczególnych obiektów mieszkalnych;
- zachowanie i adaptacja budynków gospodarczych położonych w obrębie zespołów mieszkaniowych do współczesnych funkcji;
- zakaz lokalizacji typowych obiektów garażowych (blaszanych) oraz handlowych – konieczne opracowanie indywidualnych projektów.

Obszary ochrony pośredniej to obrzeża Starego Miasta od strony zachodniej i północnej oraz zachodnie przedmieście, tereny dawnego przedmieścia po stronie południowej wraz z terenem parku im. Tadeusza Kościuszki przy ulicy 1go Maja. Zasady ochrony konserwatorskiej przewidziane dla tych terenów i wynikające z nich zalecenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej to:

- utrzymanie historycznego przebiegu ulic;
- zachowanie linii zabudowy ulic;
- zachowanie dawnych połączeń ulic Bytomskiej i Kilińskiego tzw. dawnych Miedziuchów;
- zachowanie i rewaloryzacja historycznej zabudowy;
- dążenie do zachowania oryginalnych elementów detalu architektonicznego - witryn sklepowych, stolarki okiennej, drzwiowej, bram wjazdowych;
- uzupełnienie luk budowlanych nową współczesną architekturą utrzymaną w skali i charakterze ulicy;
- dopuszczalna maksymalna wysokość do 3 kondygnacji, zalecany materiał pokrycia dachowego: dachówka ceramiczna;
- likwidacja szpecących stalowych ogrodzeń i zastąpienie ich murowanymi ogrodzeniami;
- zaleca się opracowanie projektu nawierzchni ulic z zastosowaniem naturalnych materiałów;
- zachowanie i rewaloryzacja starodrzewia parku, prowadzenie bieżących prac pielęgnacyjnych zieleni;
- zachowanie układu przestrzennego cmentarza parafialnego, ochrona starodrzewia, zabytkowych nagrobków;
- rewaloryzacja ogrodzenia cmentarza.

Do obszarów ochrony pośredniej należą także: teren dawnej kolonii robotniczej przy ulicy Legionów (z wyłączeniem budynków współczesnych) wraz z budynkiem hotelu robotniczego dla samotnych mężczyzn, teren robotniczego osiedla mieszkaniowego przy ulicy Dehnelów z budynkami m.in. Dyrekcji kopalni, dawnej willi dyrektora oraz terenem parku, teren byłej Kopalni Saturn, teren dawnej kolonii robotniczej "Stara Kolonia Saturn" przy ulicy 21 Listopada wraz z terenem parku, zespołu zabudowań szybu Julian przy ulicy Poniatowskiego, część terenów dawnej kolonii robotniczej "Piaski", teren cmentarza epidemiologicznego przy ulicy Strzeleckiej, obszar Parku Jordana przy ulicy Katowickiej, teren cmentarza rzymsko-katolickiego w dzielnicy Piaski, obszar parku Prochownia, teren cmentarza żydowskiego. Zasady ochrony konserwatorskiej przewidziane dla tych terenów i wynikające z nich zalecenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej to m.in.:

- zachowanie i rewaloryzacja historycznej zabudowy, w tym zabudowy mieszkalnej i wszystkich obiektów zabytkowych;
- konserwacja, restauracja i adaptacja obiektów zabytkowych;
- dążenie do zachowania oryginalnych elementów detalu architektonicznego, stolarki okiennej, drzwiowej, bram wjazdowych, itp.;
- zachowanie układu kompozycyjnego osiedli i parków - zachowanie (nawet pozostałości) dawnego układu kompozycyjnego parków;

- zagospodarowanie osiedli elementami małej architektury oraz zieleni;
- zachowanie istniejącej konfiguracji terenu;
- zagospodarowanie terenów zieleni przy budynkach;
- zachowanie oraz pielęgnacja zieleni w tym przede wszystkim starodrzewia;
- zachowanie stref ochrony widokowej i stref izolacyjnych.

Strefy ochrony ekspozycji obejmują obszar stanowiący zabezpieczenie właściwej ekspozycji staromiejskiego zespołu zabytkowego: tereny położone na zachód od Starego Miasta (do ulicy Boguckiego), tereny na północ - do ulicy Kombatantów, przedpole Starego Miasta od strony wschodniej, oraz rozległy obszar położony na południe, zamknięty ulicami Żytnią, Aleją Róż, Buczka, Dehnelów, Scheiblera i Legionów wraz z terenami starej Kopalni Saturn oraz obszar po południowej stronie parku przy ulicy 21 Listopada. Zasady ochrony konserwatorskiej przewidziane dla tych terenów i wynikające z nich zalecenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej to m.in.:

- właściwe kształtowanie sylwety Starego Miasta poprzez zachowanie pewnej strefy izolacyjnej oraz odpowiednie kształtowanie zieleni (powinna być ona stosowana jako osłona szpecących elementów – np. niektórych domów, garaży i pawilonów w sylwecie południowej oraz wschodniej);
- właściwe zagospodarowanie przedpola wschodniego Starego Miasta - uporządkowanie garaży i pawilonów, zalecana likwidacja agresywnych wielkogabarytowych plansz reklamowych;
- zachowanie właściwej skali oraz kształtu dachów obiektów nowoprojektowanych na przedpolu Starego Miasta;
- zachowanie głównych punktów i osi widokowych;
- konieczność opracowania studiów krajobrazowych w przypadku obiektów mogących stwarzać ryzyko naruszenia panoramy widokowej;
- zakaz tworzenia nowych dominant przestrzennych w panoramie miasta (dotyczy strefy ochrony ekspozycji).

Strefa ochrony archeologicznej obejmuje obszar Starego Miasta wraz z obrzeżami. Wszelkie prace ziemne prowadzone w obrębie układu urbanistycznego Miasta Czeladź, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 1182/72, winny być poprzedzone archeologicznymi badaniami wykopaliskowymi. Inwestycje prowadzone poza układem staromiejskim (poza strefą ochrony archeologicznej), na terenach w obrębie których zlokalizowano stanowiska archeologiczne (osiem stanowisk na terenie miasta Czeladź), winny być poprzedzone archeologicznymi badaniami ratowniczymi.

Zabytki techniki to zespół zabudowy przemysłowej dawnej Kopalni Saturn (zestaw budynków objętych ochroną szczegółowo wymieniono w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) wraz z budynkami zabytkowymi związanymi bezpośrednio z działalnością dawnej Kopalni Saturn jak budynek Muzeum „Saturn” (dawna willa dyrektora) z oficyną przy ulicy Dehnelów

10,12 czy budynek usługowy (dawna siedziba Zarządu Towarzystwa Bezimiennego Kopalni Saturn). Wytyczne ochrony konserwatorskiej przewidziane dla tych terenów i wynikające z nich zalecenia w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej to m.in.: zagospodarowanie budynków, przy zachowaniu ich wyglądu zewnętrznego, elewacji, dachu, detalu architektonicznego, stolarki, ślusarki i pozostałości wyposażenia. Najcenniejsze obiekty zespołu wymagają ochrony prawnej z wpisem do rejestru zabytków.

Ponadto na terenie miasta Czeladź znajduje się szereg **obiektów wpisanych do rejestru zabytków** (szczegółowa lista znajduje się w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego). Na wszelkie działania przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie od Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę, remont, itp.

Ogólne **wytyczne konserwatorskie dotyczące krajobrazu**, jakie także należy uwzględnić przy prowadzeniu polityki przestrzennej miasta to:

- ochrona historycznie ukształtowanych układów osadniczych;
- ochrona głównych punktów i osi widokowych, poprzez właściwe kształtowanie nowej zabudowy, ochrona panoramy widokowej Starego Miasta, zakaz tworzenia sztucznych dominant w krajobrazie;
- zalecane wykonanie studiów krajobrazowych z panoramami do dalszych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego;
- kontynuacja historycznie ukształtowanych układów osadniczych;
- rekultywacja terenów zdegradowanych w rejonie zabytkowych zespołów osiedlowych;
- likwidacja zespołów garażowych lokalizowanych jako samowole budowlane, rekultywacja terenów przemysłowych;
- ochrona zabytkowych kapliczek i krzyży przydrożnych zarówno kamiennych, murowanych jak i drewnianych, wraz z towarzyszącym im często starodrzewem;
- kształtowanie nowej architektury nawiązującej formą do budownictwa zabytkowego i historycznego.

Ogólne **wytyczne konserwatorskie dotyczące architektury** to:

- zachowanie obiektów zabytkowych na terenie miasta - wszelkie działania związane z ich konserwacją, modernizacją, adaptacją należy uzgadniać z właściwym Konserwatorem Zabytków;
- modernizacja zabytkowej zabudowy w celu podwyższenia standardu życia mieszkańców;
- dążenie do maksymalnego zachowania i konserwacji pozostałości budownictwa drewnianego;

- nowa zabudowa winna utrzymywać historyczne linie zabudowy i podziały parcelacyjne, jej architektura winna harmonizować z zabytkowym otoczeniem nie będąc jednocześnie ślepym naśladownictwem form historycznych;
- w miarę możliwości przywracać elementy pierwotnego detalu architektonicznego;
- ochrona ceglanych i kamiennych elewacji, zakaz ich malowania, tynkowania;
- likwidowanie przyłączy instalacji elektrycznej znajdujących się na elewacjach zabytkowych budynków - zmiana sposobu prowadzenia sieci, zakaz montażu anten satelitarnych i reklam na ścianach frontowych budynków zabytkowych;
- przed ewentualnymi rozbiórkami obiektów będących pod ochroną konserwatorską wykonać należy inwentaryzację architektoniczną i fotograficzną oraz uzyskać pozwolenie właściwego Konserwatora Zabytków i nadzoru budowlanego.

Aspekty środowiskowe

W ramach kształtowania polityki przestrzennej miasta należy mieć na uwadze **aspekty środowiskowe** takie jak m.in: sieć hydrologiczna i wody podziemne oraz obszary zagrożone powodzią, obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi, obszary cenne przyrodniczo (chronione) czy pomniki przyrody.

Sieć hydrologiczna miasta to rzeka Brynica z ciekami bezpośrednio z nią powiązanymi. Zgodnie z zapisami obowiązującego Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2023 poz. 300), na terenie Miasta Czeladź zlokalizowane są wskazane w Tabeli 5 Jednolite Części Wód Powierzchniowych, których stan przedstawia się następująco:

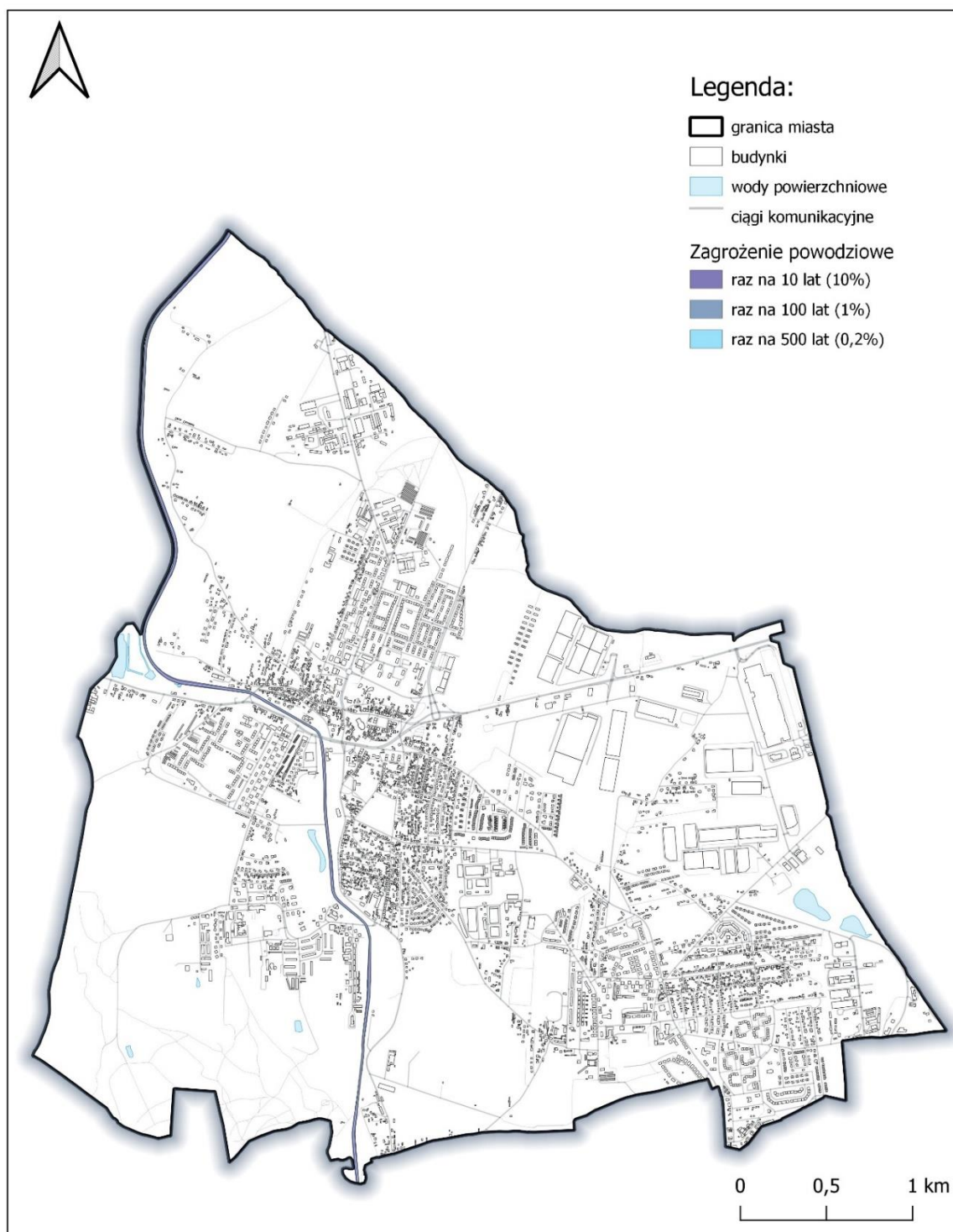
Tabela 5. Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Miasta Czeladź

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan /potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Status JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW20000621269	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	SZCW - silnie zmieniona część wód	zagrożona
RW20000321279	Przemsza od zb. Przeczyca do Białej Przemszy	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	SZCW - silnie zmieniona część wód	zagrożona

Źródło danych: Karty Charakterystyk JCWP - <http://karty.apgw.gov.pl>

Na terenie Miasta Czeladź występują **obszary szczególnego zagrożenia powodzią o różnorodnym charakterze**, koncentrujące się głównie w granicach międzywala Brynicy. Ponadto, na terenie Czeladzi występują tereny bezodpływowe, powstałe prawdopodobnie na skutek eksploatacji górniczej pomiędzy ul. Saturnowską i ul. Szybikową. Planując zagospodarowanie obszaru miasta należy uwzględnić Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. W sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. 2022 poz. 2739).

Rysunek 5. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Czeladź

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Hydroportal, GUGiK (BDOT10K).

Wody podziemne usytuowane w granicach Miasta Czeladź powinny co do zasady podlegać ochronie. Ich stan przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Miasta Czeladź

Kod JCWPd	Numer JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW2000111	111	dobry	słaby	zagrożona ilościowo i chemiczne
GW2000112	112	dobry	dobry	zagrożona ilościowo i chemiczne

Źródło danych: Karty Charakterystyk JCWPd - <http://karty.apgw.gov.pl>

W zakresie **ochrony systemu wód powierzchniowych oraz wód podziemnych**, należy (w ślad za bezpośrednimi zaleceniami Studium uwarunkowań i zagospodarowania miasta):

- przeciwdziałać zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i dążyć do poprawy ich klasy czystości poprzez zdecydowane ograniczenie występowania zabudowy bez oczyszczania ścieków bytowych oraz prowadząc działania ograniczające zanieczyszczenie wód związkami chemicznymi;
- egzekwować obowiązek systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych na terenach nie objętych systemem kanalizacji;
- dążyć do rozbudowy sieci kanalizacyjnej w mieście;
- w strefie 5 m od cieków i zbiorników wodnych należy zakazać lokalizacji nowej zabudowy i innej działalności wywołującej degradację szaty roślinnej;
- zakazać grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu zgodnie z art. 232 Prawa Wodnego;
- zakazać wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- regulacje techniczne cieków wodnych muszą być ograniczone do niezbędnego minimum, musi zostać zachowana więź hydrologiczna koryt z otoczeniem, a także zachowana ich obudowa biologiczna;
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego respektować ograniczenia związane z istnieniem strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód „Przełajka”, „Szpitalna” i „Grodziecka – obejmującej północną część miasta. Dla strefy ochrony bezpośredniej i ochrony pośredniej obowiązują przepisy odrębne jakie bezwzględnie należy respektować.

Na terenie miasta Czeladź występuje jedno osuwisko, możliwe jest jednak powstawanie tzw. osiadań terenu w obszarach płytkiej eksploatacji złóż (m.in. obszar osuwiska udokumentowanego pomiędzy ul. Podwalną a murem oporowym kościoła pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika) co należy uwzględnić w prowadzonej polityce przestrzennego rozwoju miasta.

Na terenie miasta **nie wyznaczono pomników przyrody** oraz **nie wyznaczono obszarów prawnie chronionych** ze względu na walory przyrodnicze (zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku).

Tym niemniej w zakresie **ochrony przyrody i krajobrazu** należy:

- przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych;
- planować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie;
- chronić przed zabudową tereny stanowiące korytarze ekologiczne (doliny cieków, pola i łąki, tereny leśne, parki);
- zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne;
- wprowadzać możliwości zalesiania gruntów w celu zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej miasta (m.in. wprowadzić w południowo-zachodniej części miasta zadrzewienia o funkcji wyłącznie przyrodniczej);
- teren tzw. Lasu Czeladzkiego chronić przed zabudową i czynić starania włączenia go w system parków miejskich Czeladzi;
- czynić starania w celu objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego: Stawu Granicznego z otoczeniem, stawu przy ul. Węglowej, stawów przy ul. Wiosennej a w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego: Wzgórza Borzecha. Ponadto objęcie ochroną jako stanowisko dokumentacyjne – wyrobiska na Wzgórzu Borzecha;
- przy realizacji jakiegokolwiek zabudowy oraz realizacji dróg należy wprowadzać rozwiązania, które zapewnią pozostawienie drożności korytarza ekologicznego doliny Brynicy.

W zakresie **ochrony powietrza atmosferycznego** wymaga się:

- wprowadzania termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- wprowadzania używania do celów grzewczych urządzeń o jak najwyższej sprawności energetycznej, korzystających z paliw niskoemisyjnych;
- ograniczenia ruchu samochodowego w obszarach intensywnie zabudowanych;
- kształtowania ciągów komunikacyjnych z dużym udziałem zieleni (zieleń izolacyjna oraz zieleń w formie alei i szpalerów drzew).

Ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym wymaga:

- lokalizacji nowej zabudowy, w szczególności wzdłuż głównych dróg, z zachowaniem odległości zapewniającej ochronę przed hałasem w zależności od rodzaju tej zabudowy oraz minimalizowanie zasięgu i wpływu negatywnego oddziaływania tych dróg dla nowej zabudowy poprzez stosowanie barier i przegród akustycznych i strefowanie zabudowy (m.in. W mpzp należy tereny narażone na ponadnormatywne emisje hałasu przeznaczać na takie użytkowania, które nie są

objęte ochroną przed hałasem typu przemysł, usługi itp. lub na których dopuszczalne poziomy hałasu mogą być podwyższone np. tereny mieszkaniowo-usługowe);

- stałej poprawy jakości nawierzchni dróg;
- budowy ekranów ochronnych lub tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania;
- eliminowania i ograniczenia zabudowy w polach elektromagnetycznych linii wysokiego napięcia i stacji elektromagnetycznych;
- nowe anteny telefonii bezprzewodowej należy lokalizować w granicach samodzielnych działek lub na obiektach w miejscach nie eksponowanych przy zachowaniu wszystkich wymogów lokalizacyjnych i formalno-prawnych;
- uwzględniania zagadnień związanych z promieniowaniem niejonizującym na poziomie planów miejscowych oraz decyzji związanych z lokalizacją obiektów będących źródłem tego promieniowania.

Na obszarze Miasta Czeladź występują **udokumentowane złoża, obszary i tereny górnicze:**

- piaski podsadzkowe (złoże rozpoznane szczegółowo);
- złoża węgla kamiennego (eksploatacja zaniechana);
- złoża wapieni (eksploatacja zaniechana).

Eksploatacja kopalni nie może naruszyć przeznaczenia terenu określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy czym należy zaznaczyć iż obecnie eksploatacja węgla kamiennego na terenie Miasta Czeladź została zakończona i nie przewiduje się jej ponownego podjęcia.

VII. System realizacji Strategii

VII.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa: 2030 r. / oczekiwana tendencja	Źródło weryfikacji
Obszar SPOŁECZNY				
1.	Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej świadczonej przez jednostki miejskie (w skali roku) (stan na 2023)	26.629	wzrost	Kopalnia Kultury
2.	Liczba osób korzystających z oferty sportowo - rekreacyjnej świadczonej przez jednostki miejskie (w skali roku) (stan na 2023)	5.510	wzrost	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Czeladzi
3.	Działające w mieście Centrum Usług Społecznych (zgodnie z ustawą o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych) (stan na 2023)	0	1	UM Czeladź
4.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców (stan na 2022)	2,1	wzrost	BDL GUS
5.	Średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów (język polski/matematyka/język angielski) (stan na 2022)	58%/49%/67%	wzrost	OKE Jaworzno
6.	Liczba osób starszych i chorych objętych usługami opiekuńczymi i sąsiedzkimi (rocznie) (stan na 2023)	127	wzrost	MOPS Czeladź

Obszar GOSPODARCZY				
1.	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIGD na 1000 mieszkańców (stan na 2022)	67,36	wzrost	CEIDG oraz BDL GUS
3.	Liczba wdrożonych rozwiązań zachęcających do meldowania się i odprowadzania podatków w mieście (stan na 2023)	0	1	UM Czeladź
4.	Liczba projektów strategicznych realizowanych we współpracy w ramach Górnośląsko Zagłębiowskiej Metropolii (stan na 2023)	2	wzrost	UM Czeladź
5.	Stworzony unikalny symbol promocyjny miasta (stan na 2023)	0	1	UM Czeladź
Obszar PRZESTRZENNO - ŚRODOWISKOWY				
1.	Długość sieci wodociągowej ogółem w km	99,16	wzrost	Czeladzkie Wodociągi sp. z.o.o.
2.	Długość sieci kanalizacyjnej ogółem (w tym kan. sanitarna i ogólnospławna) w km	86,62	wzrost	Czeladzkie Wodociągi sp. z.o.o.
3.	Długość zmodernizowanej i nowej sieci drogowej w km	0	wzrost	UM Czeladź
4.	Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 km ² (stan na 2022)	124	wzrost	BDL GUS
5.	Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych (stan na 2022)	51,76%	wzrost	BDO - roczne sprawozdanie do Marszałka Województwa
6.	Mieszkania oddane do użytku na 10 tys. mieszkańców	30,7	wzrost	BDL GUS

	średniorocznie (stan na 2022)			
7.	Przyjęta i wdrożona uchwała krajobrazowa	0	1	UM Czeladź

Źródło: opracowanie własne.

VII.2. Zarządzanie realizacją Strategii

Strategia Rozwoju Miasta Czeladź będzie wdrażana i monitorowana przez określone dalej podmioty, przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi i procedur, w tym przede wszystkim procedury monitorowania oraz przeglądu i aktualizacji Strategii. Dodatkowo, system realizacji Strategii dopełniają wytyczne do sporządzenia miejskich dokumentów wykonawczych oraz ramy finansowe i źródła finansowania zamysłu strategicznego.

Standardy prowadzenia polityki rozwoju

Proces wdrażania założeń strategicznych odbywać się będzie zgodnie z wyznaczonymi **standardami prowadzenia polityki rozwoju**.

Standardy te, inaczej określone są jako standardy zachowań organizacyjnych, to wybrane schematy działań pozwalające na efektywne i kompleksowe zrealizowanie zamierzeń strategicznych oraz odpowiedzi na bieżące trendy i wyzwania w zakresie zarządzania miastem.

W ramach prac nad niniejszą Strategią określono następujące standardy w zakresie prowadzenia polityki rozwoju miasta w perspektywie roku 2030:

1. **Gospodarna i innowacyjna Czeladź** – promowanie i wdrażanie rozwiązań oszczędzających energię, czas i pieniądze – w kontekście energochłonności i kosztów utrzymania obiektów publicznych (stosowanie nowoczesnych technologii), wielofunkcyjności miejsc oraz możliwości komunikacji i załatwiania spraw (e-administracja).

2. **Czeladź słucha** – systematyczne diagnozowanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców z wykorzystaniem różnych form i technik, pozwalające na dokonywanie priorytetyzacji zadań oraz weryfikację i uszczegóławianie pomysłów inwestycyjnych.

3. **Czeladź dla młodych** – stawianie na wysoką jakość usług edukacyjnych, wzmocnienie aktywnych postaw społecznych i obywatelskich wśród czeladzkiej młodzieży i młodych dorosłych, zapewnienie warunków dla samo decydowania o sobie i swoich potrzebach oraz kreowania i uwzględniania działań na nie odpowiadających w miejskiej ofercie czasu wolnego.

Wskazane wyżej standardy prowadzenia polityk rozwoju będą przenikać wszystkie podejmowane dziania w zakresie wdrażania założeń Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024-2030.

Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii będą:

Burmistrz Miasta:

- jest odpowiedzialny za wykonanie Strategii Rozwoju Miasta Czeladź;
- wyznacza Opiekuna Strategii;
- inicjuje realizację zadań.

Rada Miejska:

- analizuje postępy wdrażania Strategii,
- akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
- rozpatruje wnioski o aktualizację Strategii,
- odnosi się do zadań wskazanych w Strategii przy przyjmowaniu budżetu miasta oraz wieloletnich prognoz inwestycyjnych.

Opiekun Strategii (Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Zewnętrznych):

- funkcja koordynacyjna wobec pozostałych Partnerów, w tym mobilizacja zasobów na rzecz realizacji zadań strategicznych,
- upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców miasta,
- przygotowuje sprawozdania okresowe i prowadzi działania ewaluacyjne w ramach Strategii,
- rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii.

Partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Miasta, jednostki organizacyjne gminy oraz podmioty poza publiczne zaangażowane w realizację Strategii:

- realizują lub współrealizują poszczególne zadania strategiczne,
- informują Opiekuna o stopniu realizacji zadań, planach i problemach w tym zakresie oraz przekazują dane do monitoringu,
- wnioskuje o zmiany w Strategii.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta Czeladź powinna stanowić główny punkt odniesienia przy tworzeniu lub aktualizowaniu miejskich dokumentów strategicznych, planistycznych lub operacyjnych. z założenia powinny być one zgodne z treścią Strategii – mają one bowiem w stosunku do Strategii charakter **dokumentów wykonawczych**. Zgodność pomiędzy wskazanymi dokumentami dotyczyć będzie:

- poziomu **wizji**: założenia nowych dokumentów powinny zostać zweryfikowane z zapisem wizji rozwoju miasta do 2030 r. za pomocą poniższych pytań:
  - czy dokument jest zgodny z wizją rozwoju miasta?
  - czy wpisuje się w zakres strategicznych obszarów rozwoju (obszar społeczny, gospodarczy, przestrzenno-środowiskowy)?
  - czy obejmuje kierunki i działania uwzględniające przyjęte standardy prowadzenia polityki rozwoju?
- poziomu **celów**: opracowania wykonawcze powinny wynikać i/lub wpisywać się w cele wyznaczone w dokumencie Strategii;
- poziomu zaplanowanych **efektów**: wdrażanie dokumentów wykonawczych powinno wspierać osiągnięcie docelowych wartości wskaźników założonych w Strategii;
- poziomu **wytycznych i rekomendacji** w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

W powyższym kontekście dokonano przeglądu obowiązujących dokumentów wykonawczych Miasta Czeladź wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą Strategią oraz wskazaniem ewentualnej potrzeby wprowadzenia zmian.

Tabela 7. Wybrane dokumenty wykonawcze Miasta Czeladź

Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź	31.12.2025	Założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Czeladź na lata 2016 – 2023 (w procesie aktualizacji)	2016 – 2023 (w trakcie - aktualizacja do 2030)	W procesie aktualizacji, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Czeladź na lata 2023- 2030	2023 - 2030	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Gminny program opieki nad zabytkami gminy Czeladź na lata 2024-2028	2024 -2028	Założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024	2022 - 2024	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Czeladź na rok 2023	2023	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju, kolejne aktualizacje wymagają weryfikacji zgodności z dokumentem Strategii.
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czeladź na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028	2021 - 2028	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Czeladź na lata 2021 - 2025	2021 - 2025	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Czeladź na lata 2019 - 2023	2019 - 2023	Aktualny, aktualizacja wymaga weryfikacji zgodności z dokumentem Strategii.
Programu współpracy Miasta Czeladź z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024	2024	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju, uchwalane dokumenty roczne wymagają weryfikacji zgodności z dokumentem Strategii.
Planu Adaptacji Miasta Czeladzi do zmian klimatu do roku 2030	2018 - 2030	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, będących w posiadaniu Czeladzkich Wodociągów Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na lata 2024-2026	2024 - 2026	Aktualny, założenia są zgodne ze Strategią Rozwoju.

Źródło: Opracowanie własne.

VII.3. Monitoring i ewaluacja Strategii

Podstawowym celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności i efektywności działań, określonych w ramach celów i kierunków działań ujętych w dokumencie. Monitoring pozwala określić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom.

Procedura monitorowania Strategii

Monitoring Strategii będzie obejmował coroczny proces oceny wartości osiągniętych wskaźników monitorowania. Jednostki organizacyjne oraz komórki Urzędu Miasta odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań (zgodnie z zakresem powierzonych obowiązków) przekazują Opiekunowi Strategii w terminie **do końca kwietnia** roku następującego po roku sprawozdawczych informację na temat aktualnych wartości wskaźników, zrealizowanych działań wpisujących się w zapisy Strategii oraz możliwych trudności i problemów w dalszym wdrażaniu przyjętych kierunków działań.

Na podstawie tych danych, **Opiekun Strategii - Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Zewnętrznych UM** przygotowuje roczne sprawozdanie z realizacji Strategii. Sprawozdanie opracowywane jest **do dnia 31 maja** i stanowi część Raportu o stanie gminy, który przedkłada się Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej.

Procedura aktualizacji Strategii

Aktualizacja dokumentu Strategii Rozwoju nastąpi minimum jednokrotnie, w połowie okresu obowiązywania Strategii (tj. w roku 2027), dopuszcza się także taką możliwość w innym czasie w przypadku wystąpienia uzasadnionej konieczności aktualizacji. Inicjowanie procedury aktualizacji stanowi domenę Opiekuna Strategii (ale także Burmistrza i Rady Miejskiej). Procedura aktualizacji obejmuje następujące kroki:

1. Burmistrz Miasta na sesji Rady Miejskiej przedstawia wniosek o przystąpienie do procesu aktualizacji Strategii.
2. W oparciu o decyzję Rady Miejskiej Burmistrz określa **sposób przeprowadzenia aktualizacji** oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii.
3. W ramach procesu aktualizacji poddane mogą zostać:
  - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz,
  - wizja rozwoju miasta i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów miasta i jego otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
  - cele strategiczne, operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej wizji rozwoju,

- kierunki działań,
  - Obszar Strategicznej Interwencji.
4. Zaktualizowana Strategia przekazywana jest do konsultacji społecznych.
  5. Po konsultacjach społecznych aktualizację Strategii przedstawia się do uchwalenia Radzie Miejskiej.

Ewaluacja ex-ante

Projekt Strategii poddano ewaluacji uprzedniej (ex-ante) i pod względem przyjętych kryteriów ewaluacyjnych oceniony został pozytywnie:

- Trafność – postawione cele, kierunki działań i zadania są adekwatne do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów;
- Skuteczność – wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane kierunki działań i zadania;
- Efektywność – przewidywane nakłady finansowe odpowiadają planowanym celom;
- Spójność – dokument jest spójny wewnętrznie i zewnętrznie zarówno na poziomie gminnym jak i poziomie ponadlokalnym.

VII.4. Zgodność Strategii z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju są zgodne z założeniami programowymi dokumentów wyższego rzędu. Strategia jest spójna z obowiązującymi aktami strategicznymi obowiązującymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym, ponadlokalnym i powiatowym, które mogą być istotne dla realizacji polityki rozwoju Miasta Czeladź, w szczególności z:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
- Strategią Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 r.;
- Programem Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą powiązania celów strategicznych przyjętych w Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030 z celami wskazanymi w dokumentach wyższego rzędu.

Tabela 8. Matryca powiązań celów Strategii z celami dokumentów wyższego rzędu.

Powiązania z celami dokumentów wyższego rzędu:	Cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030						
	Cel strategiczny S1. Szeroka oferta usług i inicjatyw wzmacniających atrakcyjność Czeladzi, budujących klimat miasta, w którym dobrze się mieszka.	Cel strategiczny S2. Nowoczesna, skuteczna polityka społeczna odpowiadająca na istniejące wyzwania i trendy demograficzne.	Cel strategiczny G1. Atrakcyjny lokalny rynek pracy oparty o dostępność oferty oraz infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacyjność.	Cel strategiczny G2. Efektywna współpraca z przedsiębiorcami oraz profesjonalna komunikacja i promocja miasta oparta na atutach Czeladzi.	Cel strategiczny P1. Wysoka jakość infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz nowoczesny system gospodarki odpadami.	Cel strategiczny P2. Rozpoznawalność marki Czeladzi jako dobrego miejsca do życia - miasta przyjaznego i zielonego.	Cel strategiczny P3. Dobry stan miejskiego ekosystemu Czeladzi uwzględniający wyzwania wynikające ze zmian klimatycznych.
Cele KSRR 2030							
1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo			x	x			
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	x	x	x	x			
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska				x			
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych				x			
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	x		x		x		
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	x	x	x				
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym			x				
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach							
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem							

3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym				x			
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych				x			
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej							
Cele SRW „Śląskie 2030”							
A.1. Konkurencyjna gospodarka			x	x			
A.2. Innowacyjna gospodarka							
A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość			x	x			
B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych	x	x					
B.2. Aktywny mieszkaniac	x	x	x				
B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki	x						
C.1. Wysoka jakość środowiska					x	x	x
C.2. Efektywna infrastruktura					x		
C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu					x	x	x
D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny	x	x		x			
D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu				x			
D.3. Nowoczesna administracja publiczna				x			
Cele Strategii Rozwoju GZM							
A.1. Rozwój i zarządzanie niebieskozieloną infrastrukturą					x		x
A.2. Transformacja energetyczna i poprawa jakości powietrza							x
A.3. Integrowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi i komunalnymi osadami ściekowymi, z ukierunkowaniem na gospodarkę obiegu zamkniętego					x		

A.4. Upowszechnianie wiedzy nt. zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju							x
B.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej i upowszechnienie publicznego transportu zbiorowego jako pierwszego wyboru w codziennych podróżach					x		
B.2. Tworzenie warunków infrastrukturalnych i organizacyjnych do rozwoju transportu zbiorowego i drogowego					x		
B.3. Rozwój transportu szynowego							
B.4. Upowszechnianie mikromobilności, w tym roweru i idei współdzielenia					x		
C.1. Racjonalne korzystanie z przestrzeni wobec kurczenia się miast i suburbanizacji			x			x	
C.2. Aktywne podejście do wyzwań demograficznych		x					
C.3. Poprawa warunków do rozwoju społeczności otwartych, aktywnych i kreatywnych		x					
D.1. Kreowanie warunków do rozwoju gospodarczego i innowacji			x				
D.2. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych							
D.3. Wzmacnianie konkurencyjności ośrodków akademickich i szkół w GZM	x						
E.1. Nowoczesne zarządzanie							
E.2. Rozwój wewnętrznej i zewnętrznej współpracy GZM				x			
E.3. Promocja GZM							
Cele Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego							
1.1. Spójność komunikacyjna Powiatu					x		
1.2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości			x				
1.3. Rozwój turystyki			x	x			
1.4. Innowacyjna i sprawna administracja				x			
2.1. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego						x	x

2.2. Promocja przedsiębiorczości i wspomaganie warunków funkcjonowania firm			x				
3.1. Promocja zdrowego trybu życia		x					
3.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu	x						
3.3. Promocja zdrowia							
3.4. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego	x	x					
3.5. Ograniczenie bezrobocia			x				
3.6. Aktywne i zdrowe starzenie się		x					
3.7. Walka z wykluczeniem społecznym		x					
3.8. Rozwój placówek pomocy społecznej		x					
3.9. Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo							
3.10. Infrastruktura ochrony zdrowia							
4.1. Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji	x						
4.2. Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego							

Źródło: opracowanie własne.

VII.5. Ramy finansowe i źródła finansowania

W celu realizacji zaplanowanych kierunków działań konieczne jest zapewnienie zróżnicowanych źródeł finansowania obejmujących:

- środki własne gminy – środki zabezpieczone w budżecie Miasta Czeladź na realizację planowanych inwestycji w całości lub jako część środków przeznaczonych na dany projekt np. W formie wkładu własnego do projektów finansowych ze środków zewnętrznych. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Miasta Czeladź na lata 2023 -2035 wartość inwestycji i zakupów zaplanowanych na okres wdrażania Strategii (tj. 2024 - 2030) wynosi 75 mln zł, a wartość wydatków ogółem 1 mld 237 mln zł.
- środki pozyskane z Unii Europejskiej – możliwości pozyskania funduszy unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 z programów krajowych i regionalnych, m.in. Funduszu Odbudowy, Europejskiego Funduszu Społecznego czy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027; Program LIFE; Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027). W latach 2017 - 2022 średnioroczna wartość zakończonych projektów finansowanych z Funduszy Unijnych w mieście Czeladź wniosła ok. 46 mln zł (wartość projektów zakończonych tj. wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji - dane BDL GUS). Tym samym dla okresu wdrażania Strategii szacunkowa prognoza środków pozyskanych z UE kształtuje się na poziomie 322 mln zł.
- środki z budżetu Państwa m.in. dotacje celowe Ministerstw, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych i inne;
- środki funduszy celowych np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy,
- środki z programów dedykowanych dla organizacji pozarządowych;
- środki prywatne (inwestycje realizowane w całości przez osoby prywatne lub w częściowo z udziałem gminy w formule partnerstwa publiczno-prywatnego) lub społeczne (np. spółdzielcze).

Tabela 9. Szacunkowe ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030 - środki budżetu gminy.

Rok	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Inwestycje i zakupy inwestycyjne
2024	164 027 220,50	160 177 228,50	15 250 228,50
2025	174 535 372,00	169 485 380,00	12 964 280,00

2026	179 268 600,00	176 218 608,00	11 971 508,00
2027	179 687 600,00	175 337 608,00	7 310 608,00
2028	184 663 400,00	179 813 408,00	7 919 408,00
2029	190 100 200,00	185 050 096,00	8 601 096,00
2030	195 803 200,00	191 403 200,00	11 406 500,00

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Czeladź na lata 2023 – 2035.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w mieście Czeladź oraz innych jednostkach porównawczych w latach 2018-2022	9
Tabela 2. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (%) w latach 2018-2022 w mieście Czeladź oraz innych jednostkach porównawczych....	11
Tabela 3. Przeciętne wynagrodzenie brutto (zł) w powiecie będzińskim	12
Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne określone dla poszczególnych obszarów strategicznego rozwoju Miasta Czeladź.....	26
Tabela 5. Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Miasta Czeladź	60
Tabela 6. Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Miasta Czeladź	63
Tabela 7. Wybrane dokumenty wykonawcze Miasta Czeladź.....	71
Tabela 8. Matryca powiązań celów Strategii z celami dokumentów wyższego rzędu.	76
Tabela 9. Szacunkowe ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta Czeladź na lata 2024 - 2030 - środki budżetu gminy.....	80
Rysunek 1. Obszar Strategicznej Interwencji Miasta Czeladź.....	43
Rysunek 2. Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne rozwoju Miasta Czeladź ...	49
Rysunek 3. Uwarunkowania środowiskowe rozwoju Miasta Czeladź.....	50
Rysunek 4. Kierunki i funkcje zagospodarowania przestrzeni Miasta Czeladź.....	51
Rysunek 5. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Czeladź.....	62
Wykres 1. Liczba ludności miasta Czeladź w latach 2013-2022	8
Wykres 2. Ocena jakości życia w obszarze społeczeństwo i usługi dla mieszkańców w opinii respondentów badania ankietowego.....	10
Wykres 3. Ocena jakości życia w obszarze gospodarka i zarządzanie miastem w opinii respondentów badania ankietowego	13
Wykres 4. Udział odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych w 2018 i 2022 roku (%).....	15

Wykres 5. Ocena jakości życia w obszarze przestrzeń, komunikacja i środowisko w opinii ankietowanych mieszkańców 16

Wykres 6. Problemy dostrzegane w mieście Czeladź w opinii ankietowanych 17

Wykres 7. Priorytety rozwojowe Czeladzi w opinii respondentów 18